

*Załącznik do Uchwały Nr II/12/2024
Rady Gminy Długosiodło
z dnia 22 maja 2024 r.*

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ
ORAZ OCHRONY OSÓB
DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ
GMINY DŁUGOSIODŁO
NA LATA 2024-2028**

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE	3
1. DEFINICJA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ	3
2. RODZAJE I FORMY PRZEMOCY DOMOWEJ.....	4
3. POLICYJNE STATYSTYKI PROCEDURY „NIEBIESKIE KARTY”	7
4. SKUTECZNOŚĆ FUNKCJONUJĄCEGO W POLSCE SYSTEMU WSPARCIA OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY	9
5. PODSTAWY PRAWNE TWORZENIA PROGRAMU	10
6. ADRESACI PROGRAMU	11
II. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W GMINIE	12
1. CHARAKTERYSTYKA GMINY	13
2. PRZEMOC DOMOWA W ŚWIETLE ŹRÓDEŁ ZASTANYCH.....	14
2.1. PODMIOTY ŚWIADCZĄCE WSPARCIE W GMINIE.....	14
2.2. PODMIOTY SPOZA GMINY WSPIERAJĄCE MIESZKAŃCÓW GMINY	22
3. WSPÓŁPRACA KOŚCIOŁÓW W ZAKRESIE EDUKACJI NA TEMAT PRZEMOCY DOMOWEJ I WSPIERANIA RODZIN W KRYZYSIE.....	27
4. BADANIA ANKIETOWE DOTYCZĄCE PRZEMOCY.....	29
4.1. BADANIA W ŚRODOWISKU LOKALNYM.....	29
4.2. BADANIA W ŚRODOWISKU SZKOLNYM	34
4.3. BADANIA W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY SZKOLNEJ	37
5. ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA KRZYWDZONYM DZIECIOM	40
6. ANALIZA SWOT WYBRANYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH	40
7. OCENA WDROŻENIA POPRZEDNIO REALIZOWANEGO PROGRAMU	43
III PROJEKTOWANE DZIAŁANIA PROGRAMOWE	45
1. CEL GŁÓWNY PROGRAMU.....	45
2. CELE OPERACYJNE I DZIAŁANIA	46
IV REALIZACJA PROGRAMU	52
1. KOORDYNATOR, PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE I PARTNERZY.....	52
2. MONITORING I EWALUACJA.....	52
3. FINANSOWANIE	53
SPIS TABEL I WYKRESÓW	54

I. WPROWADZENIE

1. DEFINICJA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ

Przemoc domową można oceniać w kategoriach prawnych, moralnych, psychologicznych i społecznych. Na potrzeby niniejszego Programu najbardziej odpowiednią definicją przemocy jest definicja zawarta w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 424) Artykuł 2. tejże ustawy **definiuje przemoc domową** jako „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.”

Ustawa definiuje również **osoby doznające przemocy** domowej. W rozumieniu obowiązujących przepisów osoby, wobec których jest stosowana przemoc domowa, to:

- a) małżonek, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- b) wstępni i zstępni oraz ich małżonkowie,
- c) rodzeństwo oraz ich wstępni, zstępni i ich małżonkowie,
- d) osoba pozostająca w stosunku przysposobienia i jej małżonek oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- e) osoba pozostająca obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- f) osoba wspólnie zamieszkująca i gospodarująca oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- g) osoba pozostająca obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,

- h) małoletni;
- i) małoletni będący świadkami przemocy domowej.

W rozumieniu przepisów ustawy osoba stosująca przemoc domową to pełnoletni, który dopuszcza się przemocy domowej wobec osób wskazanych w ustawie jako osoby doznające przemocy, a z kolei świadek przemocy domowej to osoba, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej. Należy również zaznaczyć, że małoletni, będący świadkiem przemocy domowej, automatycznie otrzyma status osoby doznającej przemocy.

2. RODZAJE I FORMY PRZEMOCY DOMOWEJ

Odwołując się m.in. do ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, można wyróżnić następujące podstawowe rodzaje przemocy: **fizyczną, psychiczną, seksualną, ekonomiczną i cyberprzemoc.** Rozszerzenie tych pojęć przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Rodzaje i formy przemocy

rodzaje przemocy	formy
fizyczna	popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielanie koniecznej pomocy itp.
psychiczna	wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie gróźb itp.
seksualna	wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych itp.
ekonomiczna	odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej lub uzyskania samodzielności finansowej, niezaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny itp.
cyberprzemoc	działania i zaniechania istotnie naruszające prywatność lub wzbudzające poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej, innymi słowy

Źródło: opracowanie własne na podstawie Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” i ustawy z dn. 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej

Przemoc może pojawić się w każdym domu, nie ma ona związku ani ze statusem społecznym rodziny, ani miejscem zamieszkania, a osobami doznającymi przemocy domowej

bywają zarówno mieszkańcy dużych miast, jak i mniejszych miejscowościach czy wsi. Osobami doznającymi przemocy domowej są na ogół **kobiety i dzieci, rzadko mężczyźni**. Kategorią osób doznających przemocy, o których mówi się nieco rzadziej niż o dzieciach i kobietach, są osoby z niepełnosprawnościami i ludzie starsi.

Seniorzy narażeni są na wszystkie rodzaje przemocy, choć w tej grupie wiekowej przemoc ma swoją specyfikę. Osoby pracujące z osobami starszymi (pracownicy socjalni, pielęgniarki, geriatrzy) zauważają, że w odniesieniu do seniorów przemoc dotyczy najczęściej zaniedbania i wykorzystywania materialnego.

Najczęstszym objawem obserwowanym u osób doznających przemocy jest wyuczona bezradność. Jest ona poddaniem się, zaprzestaniem działania, co wynika z przekonania, że cokolwiek się zrobi, nie będzie to miało żadnego znaczenia, gdyż zawsze znajdzie się powód do zachowań agresywnych.

Wyuczona bezradność prowadzi do wielu negatywnych skutków, które mogą przejawiać się w trzech sferach:

- **deficyty poznawcze**, które polegają na ogólnym przekonaniu, iż nie ma takich sytuacji, w których możliwa jest zmiana, że w konkretnej sytuacji nic nie można zrobić i nikt nie jest w stanie pomóc;
- **deficyty motywacyjne**, które polegają na tym, że osoba zachowuje się biernie, jest zrezygowana, nie podejmuje żadnych działań, aby zmienić swoją sytuację;
- **deficyty emocjonalne**, które objawiają się stanami apatii, lęku, depresji, uczucia zmęczenia, niekompetencji i wrogości.

Osoba doznająca przemocy, jeśli przez lata była poniżana i wykorzystywana, potrzebuje dużo czasu, aby odbudować świadomość swojej wartości. Wielu osobom doznającym przemocy udaje się przeciwstawić stosującemu przemoc, niemniej jednak większość **potrzebuje pomocy innych**. Bez odpowiedniego wsparcia osoby doznające przemocy nigdy nie zdobędą się na odwagę, żeby przeciwstawić się stosowaniu wobec nich przemocy.

Osoba, której życie lub zdrowie może być zagrożone, powinna też pamiętać, by jak najszybciej zawiadomić Policję, bo szybka reakcja umożliwi nie tylko zapewnienie ochrony, ale także wszczęcie odpowiednich procedur i zabezpieczenie dowodów zdarzenia. W przypadku doznania obrażeń ciała osoba doznająca przemocy powinna zgłosić się do lekarza w celu udzielenia pomocy medycznej. Może także zażądać wystawienia

zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy. Osoba, która doznaje przemocy domowej może skorzystać także z porady prawnej i wsparcia psychologicznego dzwoniąc pod dostępny całodobowo Ogólnopolski Telefon dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” – 800 120 002. Na ten numer mogą dzwonić także osoby, które chcą w sposób anonimowy dokonać zgłoszenia.

Osoby korzystające z usług telefonu mają prawo nie ujawniać swoich danych personalnych. Na własne życzenie mogą jednak podać imię i nazwisko. Anonimowość zarówno dzwoniącego/ej, jak i konsultanta/teki tworzy bezpieczną przestrzeń do opowiedzenia o swoim doświadczeniu, uporządkowania przeżytych doświadczeń, nazwania problemu i wspólnego zastanowienia się nad możliwościami wyzwolenia się z krzywdzącej sytuacji.

Zgodnie z postanowieniami ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności w ramach pracy w zespole interdyscyplinarnym. Zespół interdyscyplinarny powołuje wójt, burmistrz albo prezydent miasta. W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych.

W skład zespołu interdyscyplinarnego mogą wchodzić również przedstawiciele Żandarmerii Wojskowej, jeżeli Żandarmeria Wojskowa złoży taki wniosek do wójta, burmistrza albo prezydenta miasta w związku z zamieszkiwaniem na obszarze gminy żołnierza pełniącego czynną służbę wojskową, kuratorzy sądowi, prokuratorzy oraz przedstawiciele innych podmiotów niż określone w ustawie działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

Zespół interdyscyplinarny opracowuje i przyjmuje regulamin określający szczegółowe warunki funkcjonowania zespołu oraz tryb i sposób powoływania grup diagnostyczno-pomocowych tworzonych w celu dokonania diagnozy i oceny sytuacji w związku ze zgłoszonym podejrzeniem wystąpienia przemocy domowej, a także realizacji zadań, wynikających z postanowień ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, mających na celu udzielenie skutecznej pomocy osobom doznającym przemocy oraz podjęcie działań wobec osoby stosującej przemoc domową w celu przeciwdziałania przemocy.

Ustawa określa, że podejmowanie interwencji w środowisku odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i **nie wymaga zgody** osoby doznającej przemocy domowej

ani osoby stosującej przemoc domową. Realizacja procedury „Niebieskie Karty” należy do zadań grup diagnostyczno-pomocowych, którym przepisy przyznają kompetencje m.in. do występowania do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o skierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych albo programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.

Wobec osób uczestniczących w procedurze „Niebieskie Karty” przez okres 9 miesięcy po zakończeniu procedury grupy diagnostyczno-pomocowe prowadzą działania monitorujące, polegające w szczególności na analizie i ocenie sytuacji tych osób.

3. POLICYJNE STATYSTYKI PROCEDURY „NIEBIESKIE KARTY”

Statystyki policyjne, stanowiące dalece niewystarczające, ale nadal podstawowe źródło informacji o skali zjawiska przemocy domowej w kraju ujawniają, że w 2023 r. liczba osób doznających przemocy wyniosła ogółem 77 832, z czego 51 631 stanowiły kobiety, 17 039 osoby małoletnie, zaś 9 162 mężczyźni. Funkcjonariusze Policji w 2023 r. wypełnili łącznie 62 170 formularzy „Niebieskie Karty – A”. Szczegółowe dane za rok 2023 prezentuje poniższa tabela.

Tabela 2. Policyjne statystyki procedury „Niebieskie Karty” za rok 2023

liczba wypełnionych formularzy „Niebieskie Karty” – A” (ogółem), w tym:	62 170
liczba formularzy wszczynających procedurę	54 029
liczba formularzy dotyczących kolejnych przypadków przemocy domowej w trakcie trwającej procedury	8 141
liczba osób doznających przemocy domowej (ogółem)	77 832
w tym kobiet	51 631
w tym mężczyzn	9 162
w tym małoletnich	17 039
liczba osób stosujących przemoc domową (ogółem)	63 016
w tym liczba kobiet	7 595
w tym liczba mężczyzn	55 225
w tym liczba nieletnich	196
liczba osób stosujących przemoc domową będących pod wpływem alkoholu (ogółem)	30 261

w tym kobiet	2 171
w tym mężczyzn	28 079
w tym nieletnich	11
liczba osób stosujących przemoc domową będących pod wpływem środka działającego podobnie do alkoholu (ogółem)	393
w tym kobiet	35
w tym mężczyzn	358
liczba osób stosujących przemoc domową będących jednocześnie pod wpływem alkoholu i środka działającego podobnie do alkoholu (ogółem)	142
w tym kobiet	8
w tym mężczyzn	134
liczba dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej	611

Źródło: Formularz III/8, Sprawozdanie z podjętych przez policję działań wobec przemocy w rodzinie dotyczące procedury „Niebieskie Karty” – <https://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/przemoc-w-rodzinie/201373,Przemoc-w-rodzinie-dane-od-2012-roku.html>

Prezentowane liczby dotyczą działań podjętych w procedurze „Niebieskie Karty” wyłącznie przez Policję i nie obejmują danych dotyczących działalności innych podmiotów upoważnionych do zwalczania przemocy domowej. Przemoc domowa wiąże się z lękiem osób doznających przemocy i świadków przed ujawnianiem takich przypadków, **w związku z czym bardzo trudno oszacować rzeczywistą skalę tego zjawiska.**

W 2020 roku dzięki nowelizacji przepisów Policja otrzymała narzędzia do skuteczniejszej walki z osobami stosującymi przemoc domową. Obecnie policjanci mają możliwość wydać osobie stosującej przemoc **nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania** i jego bezpośredniego otoczenia lub **zakazu zbliżania się do mieszkania** i jego bezpośredniego otoczenia. Te nakazy lub zakazy mogą być wydane łącznie i obowiązują od momentu ich wydania.

Policjanci mają także prawo wydać nakaz lub zakaz podczas interwencji podjętej we wspólnie zajmowanym mieszkaniu lub jego bezpośrednim otoczeniu w związku z powzięciem informacji o stosowaniu przemocy (w szczególności w wyniku zgłoszenia przez osobę doznającą przemocy, kuratora sądowego lub pracownika jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, w związku z wykonywaniem ustawowych obowiązków).

Przepisy mówią, że osobie, wobec której wydany zostanie nakaz lub zakaz przysługuje prawo zabrania ze sobą jedynie przedmiotów osobistego użytku i służących do świadczenia pracy oraz będących jej własnością zwierząt domowych. Ma także jednorazową możliwość zabrania z mieszkania w późniejszym terminie mienia stanowiącego jej własność, w obecności policjanta i po uzgodnieniu terminu z osobą dotkniętą przemocą domową.

W okresie obowiązywania nakazu lub zakazu policjanci są zobligowani do co najmniej trzykrotnego sprawdzenia, czy są one respektowane. Za niestosowanie się osoby do wydanego przez policję zakazu lub nakazu, kodeks wykroczeń przewiduje karę aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny.

4. SKUTECZNOŚĆ FUNKCJONUJĄCEGO W POLSCE SYSTEMU WSPARCIA OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY

Kwestie dotyczące oceny skuteczności funkcjonującego w Polsce systemu wsparcia dla osób doznających przemocy były przedmiotem badania przeprowadzonego w 2019 r. na zlecenie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej pn. „Badanie skuteczności pomocy udzielanej osobom dotkniętym przemocą w rodzinie”. Respondentami były zarówno osoby dotknięte przemocą, które skorzystały ze wsparcia, jak i przedstawiciele instytucji i organizacji udzielających pomocy.

Badanie dotyczące oceny skuteczności funkcjonującego w Polsce systemu wsparcia pokazało, iż wysoko oceniane jest interdyscyplinarne podejście w zakresie pomocy udzielanej osobom krzywdzonym. Pozytywnie oceniana jest praca zespołów interdyscyplinarnych oraz współpraca interdyscyplinarna na poziomie gmin, prowadzona w celu obejmowania kompleksowym wsparciem osób doznających przemocy w rodzinie. Osoby pracujące w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie pozytywnie oceniały współpracę instytucjonalną na poziomie lokalnym, wskazując na możliwość szybkiej wymiany informacji i podejmowania decyzji.

Badania pokazały, że procedura „Niebieskie Karty” jest zdecydowanie podstawowym narzędziem wykorzystywanym w procesie obejmowania wsparciem osób doznających różnego rodzaju przemocy. Świadczą o tym, nie tylko opinie wyrażane na jej temat przez pracowników instytucji pomocowych, ale także to, że aż 90% badanych osób doznających przemocy, które objęte były pomocą jakichkolwiek służb, instytucji lub organizacji, była bądź jest objęta działaniem tej procedury. Wyniki badań pokazały, że wsparcie w ramach procedury „Niebieskie Karty” było oceniane pozytywnie i w większości przypadków wsparcie to definitywnie bądź częściowo rozwiązuje problem.

Nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (ustawa z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 poz. 535) wprowadza nie tylko pojęcie przemocy domowej, ale przynosi aktualizację zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, zasad postępowania wobec osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową.

Ustawa poszerza zakres działań, jakie mogą być podejmowane wobec osób stosujących przemoc domową, wprowadzając dodatkowo programy korekcyjno-edukacyjne lub psychologiczno-terapeutyczne. Programy te mają na celu w szczególności powstrzymanie osoby stosującej przemoc domową przed dalszym stosowaniem przemocy oraz rozwijanie umiejętności samokontroli i rozwiązywania problemów bez stosowania przemocy. Po skierowaniu do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym lub psychologiczno-terapeutycznym osoba stosująca przemoc domową będzie **zobowiązana** zgłosić się do uczestnictwa w programie, ukończyć program w wyznaczonym terminie oraz dostarczyć grupie diagnostyczno-pomocowej zaświadczenie o jego ukończeniu. Uporczywe niestosowanie się do wskazanych obowiązków może skutkować nałożeniem kary grzywny albo ograniczenia wolności.

W miejsce dotychczasowego Zespołu Monitorującego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie powstanie Zespół Monitorujący do spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej jako organ opiniodawczo-doradczy ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego. W związku ze zmianą terminologii, odnoszącą się do definicji przemocy domowej, zmianom uległy również inne wskazane przez ustawę akty prawne, m.in. ustawa z 17.11.1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1550 z późn. zm.), ustawa z 26.10.1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151), ustawa z 6.06.1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 17), ustawa z 12.03.2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.) oraz ustawa z 9.06.2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r. poz. 177).

5. PODSTAWY PRAWNE TWORZENIA PROGRAMU

Niniejszy Program został opracowany w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Długosiodle przy merytorycznym wsparciu Ośrodka Kształcenia Służb Publicznych i Socjalnych – Centrum AV w Częstochowie. Jest zgodny z postanowieniami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 424), która

w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej”.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej określa dla samorządu gminnego także następujące zadania: prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą, zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia, tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Akty prawne wspomagające podejmowanie działań na rzecz ofiar i sprawców przemocy to także:

1. ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym;
2. ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
3. ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
4. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
5. ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
6. ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich;
7. ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty;
8. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
9. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego;
10. uchwała nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030;
11. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Długosiodło na lata 2021-2026.

6. ADRESACI PROGRAMU

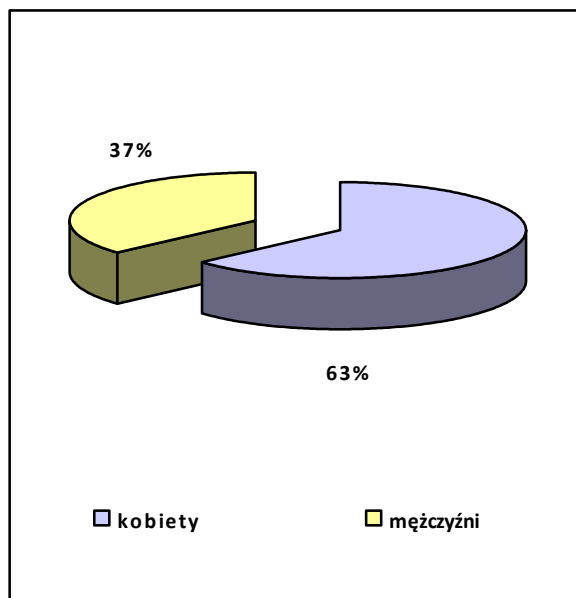
Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej Gminy Długosiodło na lata 2024-2028 jest adresowany w szczególności do rodzin i osób, które ze względu na przemoc domową wymagają wsparcia społecznego, osób stosujących przemoc domową, świadków przemocy domowej, przedstawicieli instytucji, organizacji i służb zobowiązanych do udzielania pomocy w sytuacji przemocy oraz pozostałych mieszkańców gminy.

II. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W GMINIE

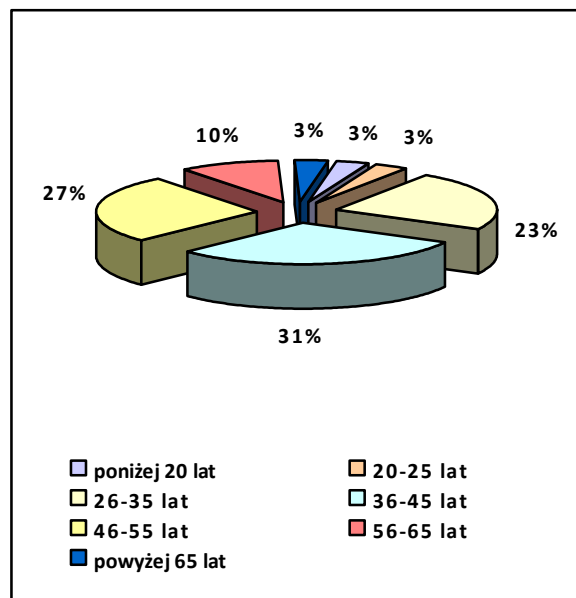
Diagnoza problemu przemocy domowej w gminie Długosiodło została oparta na analizie dostępnych danych, tzw. źródeł zastanych oraz ankiet skierowanych do mieszkańców i przedstawicieli funkcjonujących w gminie placówek systemu oświaty. Do analizy przedłożono 30 anonimowo wypełnionych ankiet skierowanych do dorosłych mieszkańców, 5 ankiet wypełnionych przez dyrektorów i pedagogów z placówek systemu oświaty funkcjonujących na terenie gminy oraz 50 ankiet skierowanych do uczniów ze szkół podstawowych i szkoły ponadpodstawowej z terenu gminy. Zebrane dane uwzględniają rok 2022, gdyż zapisy Programu przygotowywane były w 2023 r., dlatego też we wskazanym okresie nie było pełnych danych za 2023 r.

Wśród respondentów ankiet skierowanych do dorosłych mieszkańców 63% stanowiły kobiety, a 37% mężczyźni. Najliczniej reprezentowane były grupy osób w wieku 36-45 lat (31%), 46-55 lat (27%) oraz 26-35 lat (23%). Mniej licznie reprezentowane były grupy wiekowe 56-65 lat (10%), osoby powyżej 65 lat, 20-25 lat oraz poniżej 20 lat (po 3%). Strukturę ankietowanych ilustrują poniższe wykresy.

Wykres 1. Struktura ankietowanych według kryterium płci

Wykres 2. Struktura respondentów według kryterium wieku

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Większość wśród ankietowanych stanowiły osoby mieszkające w gminie od urodzenia (64%) a następnie osoby zamieszkujące gminę od 3 do 42 lat (36%). Pod względem poziomu wykształcenia najliczniej reprezentowana była grupa osób z wykształceniem wyższym (60%).

Kolejne grupy stanowiły osoby legitymujące się wykształceniem średnim (30%) oraz podstawowym (10%).

W badaniu skierowanym do grupy dzieci i młodzieży szkolnej wzięło udział 50 uczniów ze szkół podstawowych i ponadpodstawowych z terenu gminy, z czego 78% stanowiły kobiety, 22% mężczyźni. Uczniowie w wieku 10 lat stanowili 4% tej próby, uczniowie w wieku 12 lat stanowili 5% tej próby, 40% ankietowanych stanowili uczniowie w wieku 13 lat, 22% ankietowanych stanowili uczniowie w wieku 14 lat, uczniowie w wieku 15 lat stanowili 20% tej próby, a 9% osób było w wieku lat 17.

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Długosiodło jest gminą wiejską położoną w powiecie wyszkowskim, w województwie mazowieckim. Graniczy z gminami: Goworowo, Wąsewo, Ostrów Mazowiecka, Brańszczyk, Rząśnik i Rzewnie, a jej powierzchnia wynosi 167,62 km². Strukturę administracyjną gminy tworzy 40 sołectw.

Gmina ma charakter rolniczy. W strukturze użytkowania terenu przeważają użytki rolne, które zajmują ponad 57% powierzchni gminy, zaś lasy stanowią prawie 40% jej terenu.

Z końcem 2022 r. gmina liczyła ogółem 7 451 mieszkańców, w tym 3 687 kobiet, które stanowiły 49,48% ogółu ludności, a gęstość zaludnienia wynosiła w przybliżeniu 45 osób na km². Dane odnoszące się do demografii przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 3. Liczba mieszkańców gminy w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
liczba mieszkańców ogółem	7 568	7 489	7 451
w tym kobiet	3 729	3 700	3 687

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Tabela 4. Struktura wiekowa mieszkańców gminy w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	1 563	1 540	1 507
liczba osób w wieku produkcyjnym	4 511	4 451	4 424
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	1 494	1 498	1 520

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W roku szkolnym 2022/2023 w gminie funkcjonował 1 żłobek, 5 placówek wychowania przedszkolnego (2 przedszkola i 3 oddziały przedszkolne w szkołach), 5 szkół podstawowych oraz 1 szkoła ponadpodstawowa.

Działalność kulturalna w gminie skupia się wokół Gminnego Centrum Informacji, Kultury, Sportu i Rekreacji oraz Gminnej Biblioteki Publicznej w Długosiodle wraz z filiami w Starym Bosewie i Blochach.

Mieszkańcy gminy mają zapewnioną opiekę w 2 niepublicznych zakładach opieki zdrowotnej. W gminie działają 1 apteka i 1 punkt apteczny.

W latach 2020-2022 udział bezrobotnych w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym wynosił odpowiednio: 4,49%, 3,26%, 3,08%. Stopa bezrobocia w powiecie wyszkowskim w rozpatrywanym okresie wynosiła 5,1%, 3,8%, i 3,6%.

Na koniec 2022 r. na terenie gminy funkcjonowało 499 podmiotów gospodarczych prowadzonych przez osoby fizyczne. Najwięcej podmiotów gospodarczych w gminie prowadziło działalność w sferze budownictwa oraz handlu hurtowego i detalicznego.

Pomoc społeczną w gminie świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długosiodle, którego działalność często bywa uzupełniana przez współpracę z innymi instytucjami, organizacjami pozarządowymi czy Kościołem, co sprzyja poprawie efektywności działań podejmowanych w celu niwelowania skutków problemów społecznych dotyczących mieszkańców.

2. PRZEMOC DOMOWA W ŚWIETLE ŹRÓDEŁ ZASTANYCH

Podstawowe informacje dotyczące zjawiska przemocy domowej zostały zebrane z instytucji i organów działających w gminie Długosiodło. Uzupełniono je danymi pozyskanymi od instytucji, których działania obejmowały w latach 2020-2022 mieszkańców gminy.

2.1. PODMIOTY ŚWIADCZĄCE WSPARCIE W GMINIE

Zasobami umożliwiającymi przeciwdziałanie przemocy domowej określa się instytucje i organizacje znajdujące się na terenie gminy lub obejmujące swoim zasięgiem działania jej mieszkańców, które prowadzą działalność na rzecz ofiar i sprawców przemocy. Poniższa tabela zawiera dane adresowe jednostek działających w gminie i świadczących pomoc jej mieszkańcom.

Tabela 5. Podmioty świadczące wsparcie osobom dotkniętym przemocą domową w gminie

lp	nazwa jednostki	adres
1.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długosiodle	ul. A. Mickiewicza 15,
2.	Zespół Interdyscyplinarny w Długosiodle	07-210 Długosiodło

3.	Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych i ich rodzin	
4.	Urząd Gminy	
5.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	ul. T. Kościuszki 2, 07-210 Długosiodło
6.	Posterunek Policji w Długosiodle	ul. T. Kościuszki 2, 07-210 Długosiodło
7.	Grupa AA	ul. Królowej Jadwigi 1, 07-210 Długosiodło
8.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Medicus”	ul. A. Mickiewicza 15, 07-210 Długosiodło
9.	Gajda- Med	ul. A. Mickiewicza 15, 07-210 Długosiodło

Dane Urzędu Gminy w Długosiodle.

Urząd Gminy, w ramach realizacji zadań własnych nałożonych na gminę, odpowiada za zapewnienie środków i tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej. Wysokość środków finansowych przeznaczonych na ten obszar działań zatwierdza uchwałą Rada Gminy. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące wydatków na realizację programu profilaktyki i rozwiązywania problemu uzależnień oraz środków finansowych przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów przemocy domowej w gminie Długosiodło w latach 2020-2022.

Tabela 6. Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2020-2022 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy domowej

przeznaczenie	wielkość nakładów (w zł) w poszczególnych latach		
	2020	2021	2022
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych	161 984,35	202 247,69	322 356,21
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów narkomanii	1 000,00	1 000,00	1 000,00
na przeciwdziałanie przemocy domowej	3 000,00	3 000,00	3 000,00
razem	165 984,35	206 247,69	326 356,21

Dane Urzędu Gminy Długosiodło.

Środki przeznaczane na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy domowej w latach 2020-2022 systematycznie rosły. Największe kwoty w latach 2020-2022 wydatkowano na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych.

Ważną funkcję w procesie przeciwdziałania przemocy domowej pełni **Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**, która w ramach swoich zadań m.in. kontaktuje się z osobami z terenu gminy dotkniętymi przemocą domową, prowadzi rozmowy

motywujące do podjęcia leczenia odwykowego i terapii oraz zachęca członków rodziny do angażowania się w terapię rodzin, gdyż przemoc nie jest tylko problemem ze sprawcą, lecz stanowi o złożonych trudnościach wewnątrzrodzinnych.

Tabela 7. Liczba członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
liczba osób zaangażowanych w prace GKRPA	5	6	6

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Długosiodle.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Długosiodło przeprowadzała rozmowy interwencyjno-motywuujące z osobami nadużywającymi alkoholu. Do zadań Komisji należą także działania zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu. W latach 2020-2022 członkowie Komisji przeprowadzili w sumie 77 rozmów motywujących oraz skierowali do sądu 12 wniosków o zastosowanie leczenia odwykowego. Jeśli chodzi o działalność w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, to w analizowanym okresie GKRPA kontaktowała się odpowiednio: z 6, 14 i 17 osobami dotkniętymi tym problemem. Nie składano zawiadomień do prokuratury o przestępstwie przeciwko sprawcom przemocy domowej. Dane w tym zakresie zestawiono w poniższych tabelach.

Tabela 8. Działalność GKRPA w latach 2020-2022 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie

zakres danych	2020	2021	2022
liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu	26	25	26
liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	0	7	5

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Długosiodle.

Tabela 9. Działalność GKRPA w latach 2020-2022 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemu przemocy domowej

zakres danych	2020	2021	2022
liczba osób dotkniętych przemocą domową, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	6	14	17
liczba osób stosujących przemoc domową, przeciwko którym GKRPA złożyła zawiadomienie do prokuratury o popełnieniu przestępstwa	0	0	0

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Długosiodle.

W celu skutecznego przeciwdziałania problemom uzależnień i przemocy domowej oraz eliminowania ich niekorzystnego wpływu na społeczeństwo konieczne jest prowadzenie działań związanych z ich rozwiązywaniem, profilaktyką oraz integracją społeczną osób nimi dotkniętych. Profilaktyczną działalność informacyjną i edukacyjną Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych podejmuje m.in. poprzez wspieranie, szczególnie wśród dzieci i młodzieży szkolnej, potrzeb w zakresie sportu i rekreacji, organizowanie warsztatów, wycieczek, imprez masowych i festynów propagujących zdrowy styl życia, finansowanie kampanii, programów, a także organizowanie i finansowanie szkoleń, jak również zakup materiałów edukacyjno-informacyjnych związanych z profilaktyką uzależnień.

Praca GKRPA w analizowanym okresie była wyjątkowo trudna z powodu występującej pandemii oraz związanych z nią restrykcji, sprawiających okresową potrzebę odłożenia w czasie osobistych kontaktów z osobami uzależnionymi i ich rodzinami. Pomimo trudności członkowie Komisji spotykali się z osobami potrzebującymi pomocy, wspierano rodziny i udzielano im pomocy w codziennym funkcjonowaniu. Szczególne wsparcie i dużo uwagi poświęcano dzieciom, które często są świadkami przemocy, co staje się dla nich źródłem traumy.

Celem działania **Zespołu Interdyscyplinarnego w Długosiodle** jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej na najniższym szczeblu samorządu terytorialnego – na obszarze gminy. W skład Zespołu wchodzi zwykle przedstawiciele Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, kuratorskiej służby sądowej.

Do głównych zadań Zespołu należy:

1. diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym,
2. inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom,
3. inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową,
4. opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej,

5. rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
6. powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań,
7. monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”,
8. przekazywanie informacji, o której mowa w art. 9e ust. 3 (w przypadku zmiany miejsca zamieszkania osoby, w stosunku do której są realizowane działania w ramach procedury „Niebieskie Karty”, zespół interdyscyplinarny dotychczasowego miejsca zamieszkania informuje o prowadzeniu procedury „Niebieskie Karty” zespół interdyscyplinarny obecnego miejsca zamieszkania) oraz dokumentacji, o której mowa w art. 9c ust. 5a (w przypadku zaistnienia okoliczności, o których mowa w art. 9e ust. 3, zespół interdyscyplinarny dotychczasowego miejsca zamieszkania osób, wobec których była realizowana procedura „Niebieskie Karty”, na wniosek zespołu interdyscyplinarnego obecnego miejsca zamieszkania tych osób, przekazuje dokumentację wytworzoną w trakcie procedury „Niebieskie Karty”, prowadzoną przez grupę diagnostyczno-pomocową dotychczasowego miejsca zamieszkania),
9. kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową,
10. składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. - Kodeks wykroczeń („Kto uporczywie nie stosuje się do obowiązków określonych w art. 4 ust. 6 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, podlega karze ograniczenia wolności albo grzywny”).

Osoba stosująca przemoc domową, zgodnie z art. 4 ust. 6 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, po skierowaniu przez zespół interdyscyplinarny do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową, ma obowiązek:

1. zgłosić się do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub programach psychologiczno-terapeutycznych dla

- osób stosujących przemoc domową;
2. dostarczyć grupie diagnostyczno-pomocowej zaświadczenie o zgłoszeniu się do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową, w terminach określonych w przepisach ustawy;
  3. ukończyć programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową lub programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc domową w terminach określonych przez podmiot realizujący te programy;
  4. dostarczyć grupie diagnostyczno-pomocowej zaświadczenie o ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową lub programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową.

Wybrane dane dotyczące działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Długosiodle w latach 2020-2022 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Długosiodło w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
liczba członków Zespołu Interdyscyplinarnego	16	16	15
liczba spotkań ZI w ciągu roku	4	5	4
liczba spotkań grup roboczych ZI	23	54	36
liczba złożonych do ZI „Niebieskich Kart”	12	28	18
w tym sporządzonych przez Policję	11	25	16
w tym sporządzonych przez pracowników socjalnych	1	3	2
liczba zamkniętych „Niebieskich Kart”	10	27	17
liczba spraw toczących się w ZI z lat wcześniejszych	1	5	3
liczba spraw sądowych	0	0	0

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w gminie Długosiodło.

W 2022 r. Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w gminie Długosiodło liczył 15 członków. W ciągu tego roku odbyły się 4 spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego oraz 36 spotkań grup roboczych, które realizowały zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy. Przedstawiciele Zespołu Interdyscyplinarnego wszczęli ogółem 18 procedur „Niebieskie Karty”, w tym 16 zostało sporządzonych przez Policję, zaś 2 przez pracowników socjalnych.

Pomocy osobom doświadczającym przemocy domowej udziela także **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długosiodle**, będący instytucją powołaną do wspierania mieszkańców w przezwyciężaniu trudności życiowych, których nie są oni w stanie pokonać

samodzielnie, wykorzystując własne zasoby i możliwości. Należą do nich osoby i rodziny doświadczające przemocy, zarówno ofiary, jak i sprawcy.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej udzielał mieszkańcom informacji o możliwości uzyskania pomocy, wypłacał świadczenia finansowe, wskazywał adresy instytucji wspierających, prowadził pracę socjalną w rodzinie dotkniętej przemocą oraz podejmował działania we współpracy z innymi instytucjami i organizacjami działającymi w tym obszarze.

W 2022 r. GOPS do realizacji swoich zadań zatrudniał 1 osobę w kadrze kierowniczej, 4 pracowników socjalnych oraz 3 pozostałych pracowników. Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie w latach 2020-2022, systematycznie malała (307 w 2020 r., 237 w 2021 r., 219 w 2022 r.). Również liczba osób w rodzinach objętych pomocą GOPS-u w tym okresie malała. Poniżej zamieszczono dane liczbowe dotyczące beneficjentów objętych przez GOPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2020-2022.

Tabela 11. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w gminie objęci wsparciem GOPS-u w latach 2020-2022

liczba beneficjentów	2020	2021	2022
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	307	237	219
liczba rodzin	199	178	160
liczba osób w rodzinach	507	398	376

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Długosiodle.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długosiodle, wykonując zadania pomocy społecznej w gminie, udziela rodzinom z gminy wsparcia m.in. z powodu przemocy domowej, jak również alkoholizmu lub narkomanii, które niejednokrotnie przyczyniają się do jej wystąpienia. Liczba osób w rodzinach, którym w latach 2020-2022 decyzją administracyjną udzielano wsparcia z powodu alkoholizmu lub narkomanii, wahała się i wynosiła odpowiednio: 31, 18 i 30 osób. Jeśli chodzi o pomoc udzielaną z powodu przemocy, to w 2020 r. było to 6 osób, natomiast w 2022 r. było to 8 osób. Dane zestawiono w tabeli poniżej.

Tabela 12. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w gminie objęci wsparciem GOPS-u z powodu przemocy domowej, alkoholizmu lub narkomanii w latach 2020-2022

rok	liczba rodzin		liczba osób w rodzinach	
	przemoc w rodzinie	alkoholizm i narkomania	przemoc w rodzinie	alkoholizm i narkomania
2020	1	11	6	31
2021	0	5	0	18

2022	1	8	4	30
------	---	---	---	----

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Długosiodle.

W wykonywaniu zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy i ochrony osób doznających przemocy domowej Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej współdziała z różnymi podmiotami, m.in. z organami wykonawczymi gminy, innymi jednostkami organizacyjnymi, służbą zdrowia, Policją, kuratorami sądowymi oraz instytucjami i organizacjami zajmującymi się pomocą społeczną.

Podstawowym zadaniem pracowników socjalnych Ośrodka jest przeprowadzenie wywiadu środowiskowego mającego na celu zebranie informacji i ustalenie diagnozy dotyczącej zjawiska przemocy, jej form, powtarzalności, nasilenia, sposobów reagowania poszczególnych członków rodziny na przemoc oraz uruchomienie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy, który ustala plan pomocy rodzinie i podejmuje się jego realizacji. Nie zawsze można jednak przeprowadzić wywiad środowiskowy przed zaistnieniem poważnego zdarzenia wywołującego znaczny kryzys w rodzinie, gdyż przemoc pozostaje nadal tematem wstydlivym.

Informacje o podejrzeniu stosowania przemocy może zgłosić do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej każdy, kto ma podejrzenie, iż w rodzinie dochodzi do przemocy. Każde zgłoszenie jest sprawdzane i wyjaśniane przez pracowników socjalnych. Jeżeli zgłoszenie okaże się bezpodstawne, rozpatrywane są ewentualne przyczyny innych trudności, które mogły wpłynąć na postrzeganie rodziny jako doświadczającej przemocy (niezaradność życiowa, niepełnosprawność, choroby członków rodziny, np.: zaburzenia psychiczne, zaburzenia zachowania i inne). W przypadku potwierdzenia występowania przemocy domowej rodzina jest obejmowana szerszym systemem monitoringu, wsparcia i pomocy przez działające lokalnie instytucje gminne, a jeżeli zachodzi taka potrzeba, również powiatowe. Przykładem uruchomienia szerszego systemu pomocy rodzinom doświadczającym przemocy jest zwołanie Zespołu Interdyscyplinarnego.

Mieszkańcy gminy Długosiodło mają zapewnioną opiekę w 2 Niepublicznych Zakładach Opieki Zdrowotnej. Lekarz, w związku z wystąpieniem przemocy, ma obowiązek na prośbę poszkodowanego dokonać oceny obrażeń oraz wystawić stosowne zaświadczenie wykazujące uszkodzenia somatyczne i objawy psychiczne, będące efektem doświadczenia przemocy. Jeżeli zachodzi taka potrzeba, udziela pomocy medycznej i kieruje na odpowiednie leczenie pacjenta, który doznał uszczerbku na zdrowiu. Każdorazowo przy

zgłoszeniu się osoby doświadczającej przemocy domowej lekarz informuje o możliwościach szukania pomocy i wskazuje właściwe instytucje.

Ważnymi placówkami wsparcia dzieci i młodzieży są szkoły oraz punkty i oddziały przedszkolne na terenie gminy. W ramach zajęć opiekuńczych organizowane są koła zainteresowań oraz zajęcia świetlicowe. Placówki zapewniają także zajęcia przeznaczone dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, m.in. zajęcia wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, rewalidacyjne, terapię pedagogiczną oraz zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze.

Wśród uczniów placówek systemu oświaty w gminie prowadzono liczne działania z zakresu profilaktyki uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy.

Działania na rzecz dzieci i rodzin przeżywających trudności, przedsięwzięcia profilaktyczne i zapobiegające wykluczeniu społecznemu oraz przeciwdziałające uzależnieniom i patologiom społecznym realizują funkcjonujące na terenie gminy organizacje społeczne, m.in. jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej, kluby sportowe oraz parafie.

2.2. PODMIOTY SPOZA GMINY WSPIERAJĄCE MIESZKAŃCÓW GMINY

Mieszkańcy gminy Długosiodło objęci są wsparciem instytucji i organizacji działających poza gminą w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. Wykaz tych jednostek przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13. Jednostki wsparcia dla osób dotkniętych przemocą domową spoza gminy

lp.	nazwa jednostki	kategoria klienta
1.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie ul. Świętojańska 82b, 07-202 Wyszków	mieszkańcy powiatu, w tym dzieci i młodzież, rodziny, osoby niepełnosprawne, rodziny zastępcze
2.	Ośrodek Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wyszkanie	dziewięć i młodzież, rodzice i nauczyciele
3.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna ul. Kościuszki 52, 07-200 Wyszków	mieszkańcy gminy i powiatu
4.	Sąd Rejonowy w Wyszkanie ul. Kościuszki 50, 07-200 Wyszków	mieszkańcy gminy i powiatu
5.	Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej do wykonywania orzeczeń w sprawach karnych oraz rodzinnych i nieletnich, ul. Kościuszki 50, 07-200 Wyszków	mieszkańcy gminy i powiatu
6.	Prokuratura Rejonowa w Wyszkanie ul. 11 Listopada 55, 07-200 Wyszków	mieszkańcy gminy i powiatu
7.		

8.	Gminny Punkt Promocji Zdrowia i Profilaktyki, ul. gen. Sowińskiego 14, 07-200 Wyszaków	osoby dotknięte przemocą domową lub uzależnieniem
9.	SPZZOZ Poradnia Leczenia Uzależnień w Wyszakowie ul. KEN 1, 07-200 Wyszaków	osoby dotknięte przemocą domową lub uzależnieniem
10.	Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej ul. Grzybowska 80/82, 00-844 Warszawa	wspieranie rodzin – profilaktyka oraz rozwiązywanie problemów uzależnień, przeciwdziałanie przemocy domowej
11.	Diecezjalna Specjalistyczna Poradnia Życia Rodzinnego w Łomży ul. Sadowa 3, 18-400 Łomża	osoby dotknięte przemocą domową

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Długosiodle i opracowanie własne.

Ważną rolę w przeciwdziałaniu przemocy domowej pełni przeprowadzająca interwencje domowe związane z tym zjawiskiem Policja. Teren gminy obsługuje **Posterunek Policji w Długosiodle podległy Komendzie Powiatowej Policji w Wyszakowie**. Według danych udostępnionych na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu przez Posterunek Policji w Długosiodle, w latach 2020-2022 na terenie gminy Długosiodło stwierdzono ogółem: 63 przestępstwa w 2020 r., 65 przestępstw w 2021 r. i 50 przestępstw w 2022 r., w tym przestępstwa popełnione przez osoby nieletnie to 1 przypadek w 2021 r. i 1 przypadek w 2022 r. Dane szczegółowe dotyczące przestępstw przedstawia poniższa tabela.

Tabela 14. Przestępstwa odnotowane w gminie w latach 2020-2022

zakres danych	liczba przestępstw		
	2020 r.	2021 r.	2022 r.
stwierdzono ogółem przestępstw:	63	65	50
w tym popełnionych przez nieletnich:	0	1	1
w tym według poszczególnych kategorii:			
przeciwko życiu i zdrowiu	2	2	1
przeciwko wolności	0	0	0
przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji	32	28	14
przeciwko mieniu	8	8	11
przeciwko rodzinie i opiece	14	17	11
przeciwko wiarygodności dokumentów	0	1	0
przeciwko wolności seksualnej i obyczajności	0	0	0
z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	1	2	7

Dane Posterunku Policji w Długosiodle.

Do najczęściej popełnianych przestępstw w 2022 r. należały: przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji – 14 przypadków (o 14 mniej w porównaniu z 2021 r.),

przestępstwa przeciwko mieniu (11 przypadków, o 3 więcej w porównaniu z 2021 r.), przeciwko rodzinie i opiece (11 przypadków, o 6 mniej w porównaniu z 2021 r.) oraz przestępstwa z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii – 7 przypadków (o 5 mniej w porównaniu z 2021 r.).

Policja, podejmując czynności wobec rodziny, w której występuje przemoc, ma za zadanie:

- udzielić osobie pokrzywdzonej niezbędnej pomocy, w tym udzielić pierwszej pomocy, a w razie potrzeby zorganizować pomoc medyczną;
- podjąć w razie potrzeby inne niezbędne czynności zapewniające ochronę życia, zdrowia i mienia osób doznających przemoc, a wobec osoby stosującej przemoc zastosować odpowiednie procedury, np. użycie środków przymusu bezpośredniego czy zatrzymanie;
- przeprowadzić z osobą stosującą przemoc rozmowę, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, oraz wezwać taką osobę do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego;
- przeprowadzić na miejscu zdarzenia czynności w niezbędnym zakresie, w granicach koniecznych do zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa;
- podjąć działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w rodzinie, a w szczególności systematycznie składać wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby, która doznała przemocy, w zależności od potrzeb określonych przez zespół interdyscyplinarny;
- obligatoryjnie wdrożyć procedurę „Niebieskie Karty” i poinformować, gdzie można uzyskać profesjonalną, bezpłatną pomoc.

Z analizy danych przedstawionych przez Posterunek Policji w Długosiodle odnoszących się do mieszkańców gminy wynika, że w 2022 r. na terenie gminy sporządzono 15 formularzy „Niebieska Karta”. Wśród osób, które doznały przemocy domowej zdecydowanie przeważały kobiety. Funkcjonariusze stwierdzili też przypadki stosowania przemocy wobec mężczyzn, osób starszych i nieletnich. Ustalono, że w analizowanym czasie osobami stosującymi przemoc byli w większości mężczyźni, ponadto pozostający pod wpływem alkoholu. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 15. Dane dotyczące przemocy domowej na terenie gminy w latach 2020-2022

zakres danych	2020	2021	2022
liczba stwierdzonych faktów przemocy	2	2	3
liczba zastosowanych procedur „Niebieskie Karty” – sporządzonych formularzy	12	28	18
liczba osób doświadczonych przemocy domowej	12	31	28
w tym kobiety	9	20	25
w tym mężczyźni	3	11	3
w tym nieletni	0	5	8
w tym osoby starsze	0	0	5
liczba sprawców przemocy domowej	13	32	19
w tym kobiety	2	10	0
w tym mężczyźni	11	22	19
w tym nieletni	–	–	–
liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu	13	32	19
w tym kobiety	2	10	–
w tym mężczyźni	11	22	19
w tym nieletni	–	–	–

Dane Posterunku Policji w Długosiodle.

W ramach szeroko rozumianej profilaktyki przedstawiciele Policji uczestniczą w spotkaniach z dziećmi i młodzieżą, prowadzą pogadanki i prelekcje profilaktyczne, organizują zebrania z mieszkańcami dotyczące bezpieczeństwa w gminie, dokonują sprawdzania oraz obserwacji miejsc szczególnie niebezpiecznych, a także biorą czynny udział w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 lipca 2001 r. o **kuratorach sądowych**, kurator sądowy jest organem wykonawczym sądu i realizuje zadania o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym, związane z wykonywaniem orzeczeń sądu. Działania pomocowe realizowane przez kuratorów mają charakter niematerialny i dotyczą umożliwienia właściwego wykonywania władzy rodzicielskiej. Teren gminy jest objęty działalnością **Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Wyszkowie**.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wyszkowie jest jednostką powiatową, obejmującą zasięgiem działania mieszkańców gminy. Do działań prowadzonych przez tę jednostkę należy m.in. realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób

stosujących przemoc domową, sporządzanie „Niebieskich Kart”, doradztwo oraz pomoc specjalistyczna – psychologiczna i prawna.

Istotną rolę w zapewnieniu pomocy psychologicznej i diagnozowaniu problemów młodszych mieszkańców gminy odgrywa **Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Wyszkowie**. W Poradni dzieci mogą korzystać z usług specjalistów – m.in. psychologa, pedagoga, terapeuty oraz logopedy. Placówka oferuje dzieciom i młodzieży różne formy wsparcia, m.in.: indywidualne lub grupowe zajęcia terapeutyczne, grupy wsparcia, prowadzenie mediacji, interwencje kryzysowe, porady i konsultacje, realizuje zadania, m.in. poprzez: konsultację, diagnozę, terapię, doradztwo, wydawanie opinii i orzeczeń, a także przez działalność profilaktyczną i informacyjną. W roku szkolnym 2022/2023 Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Wyszkowie udzieliła wsparcia dzieciom i młodzieży z terenu gminy Długosiodło w formie, m.in.:

- badań psychologicznych – 72,
- badań pedagogicznych – 72,
- wywiadów do nauczania indywidualnego – 26,
- badań logopedycznych – 12,
- terapii logopedycznych – 120,
- terapii psychologicznej – 25.

Łączna liczba osób objętych pomocą psychologiczno-pedagogiczną w roku szkolnym 2022/2023 z terenu gminy Długosiodło wyniosła 114.

Specjalistyczne wsparcie osobom uzależnionym i współuzależnionym świadczy także **Poradnia Leczenia Uzależnień przy SPZZOZ w Wyszkowie**. Pomoc w formie terapii, porad lekarskich i konsultacji mogą uzyskać osoby borykające się z problemem uzależnień oraz osoby współuzależnione.

Wśród innych możliwości uzyskania pomocy w związku z przemocą domową lub innych traumatycznych przeżyć wywołujących kryzys w rodzinie warto wymienić możliwość odbycia rozmowy telefonicznej. Kontakt telefoniczny pozwala osobie szukającej wsparcia na zapewnienie anonimowości oraz nie zmusza do bezpośredniego spotkania z pracownikiem instytucji, co może dla wielu osób być krępujące. Poniżej zamieszczono tabelę z wybranymi telefonami, pod którymi można uzyskać wsparcie psychologiczne, porady oraz zostać pokierowanym do właściwych instytucji.

Tabela 16. Numery telefonów, pod którymi można uzyskać wsparcie i porady

lp.	instytucja	nr telefonu
1.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długosiodle	29 741 21 58
2.	Zespół Interdyscyplinarny w Długosiodle	29 642 36 68
3.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Medicus” w Długosiodle	29 741 22 35
4.	Gajda – Med w Długosiodle	29 74-12-061
5.	Komenda Powiatowa Policji w Wyszkanie	47 704 62 00
6.	Posterunek Policji w Długosiodle	47 704 63 10
7.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wyszkanie	29 742 85 23
8.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Wyszkanie	29 742 50 07
9.	Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej	22 376 85 00
10.	Dyrektor Diecezjalnego Duszpasterstwa Rodzin	698 761 737
11.	Diecezjalna Doradczyni Życia Rodzinnego	510 085 979
12.	Niebieska Linia dla osób dotkniętych przemocą	22 668 70 00
13.	STOP – telefon Fundacja Centrum Praw Kobiet dla kobiet dotkniętych przemocą i dyskryminacją	22 621 35 37 600 070 717
14.	Ogólnopolskie pogotowie dla ofiar przemocy „Niebieska Linia”	801 120 002
15.	Anonimowa Policyjna Linia Specjalna	800 120 148
16.	Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka	800 12 12 12
17.	Telefoniczna Pierwsza Pomoc Psychologiczna	22 425 98 48
18.	Telefoniczna Poradnia dla Osób w Kryzysie Emocjonalnym	116 123
19.	Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży	116 111
20.	Młodzieżowy [i nie tylko] Telefon Zaufania	22 192 88
21.	Pomarańczowa Linia – system pomocy rodzicom, których dzieci upijają się	800 140 068
22.	Antydepresyjny Telefon Zaufania Fundacji ITAKA	22 654 40 41 22 484 88 01

Dane: opracowanie własne.

3. WSPÓŁPRACA KOŚCIOŁÓW W ZAKRESIE EDUKACJI NA TEMAT PRZEMOCY DOMOWEJ I WSPIERANIA RODZIN W KRYZYSIE

W świetle postanowień ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego są obowiązane do podejmowania działań zmierzających do ograniczania spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwania następstw nadużywania alkoholu, a także

wspierania działalności w tym zakresie organizacji społecznych i zakładów pracy. W tym względzie organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego współdziałają również z Kościołem Katolickim i innymi kościołami oraz związkami wyznaniowymi.

Zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności:

- 1) tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje powstrzymanie się od spożywania alkoholu;
- 2) działalność wychowawczą i informacyjną;
- 3) ustalanie odpowiedniego poziomu i właściwej struktury produkcji napojów alkoholowych przeznaczanych do spożycia w kraju;
- 4) ograniczanie dostępności alkoholu;
- 5) leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu;
- 6) zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie;
- 7) przeciwdziałanie przemocy domowej;
- 8) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez finansowanie centrów integracji społecznej.

Wsparcie rodzin w kryzysie, kształtowanie wzorca rodziny oraz właściwej komunikacji w rodzinie leży w sferze zainteresowań Kościoła rzymskokatolickiego. Jeśli w gminie parafie nie prowadzą poradni życia rodzinnego, wierni należący do danej parafii są informowani o adresie najbliższej poradni rodzinnej oraz godzinach jej funkcjonowania. Poza przygotowaniem narzeczonych do małżeństwa, parafialne poradnie rodzinne świadczą pomoc w rozwiązywaniu problemów rodzin (mażeńskich, rodzicielskich, wychowawczych) oraz terapię uzależnień (od alkoholu, gier komputerowych, hazardu itp.). **Parafialni doradcy życia rodzinnego** współpracują z **rejonowymi doradcami**, których obszar działania obejmuje jeden lub więcej dekanatów. Na poziomie diecezji działalność i współpracę parafialnych oraz rejonowych doradców życia rodzinnego koordynuje **Wydział Duszpasterstwa Rodzin Kurii Diecezjalnej. Diecezjalnego Doradcę Życia Rodzinnego** powołuje Biskup Diecezjalny na wniosek Diecezjalnego Duszpasterza Rodzin.

W 2022 r. na terenie gminy funkcjonował 1 kościół parafialny Kościoła rzymskokatolickiego pw. św. Rocha, ul. Królowej Jadwigi 1, 07-210 Długosiodło, wchodzący w skład dekanatu Ostrów Mazowiecka w diecezji łomżyńskiej. Prowadzi m. in. działania na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży - Parafialny Zespół Caritas (wydawanie żywności, kolonie dla dzieci) oraz Grupę Anonimowych Alkoholików.

W Kurii Diecezji Łomżyńskiej (ul. Sadowa 3, 18-400 Łomża) funkcjonuje Wydział Duszpasterstwa Rodzin, którego przewodniczącym jest ks. Jacek Kotowski (tel. 698 761 737, e-mail: jkotowski@diecezja.lomza.pl), a Diecezjalną Doradczynią Życia Rodzinnego jest Agnieszka Frydrych (tel. 510 085 979, e-mail: frydryszki@wp.pl).

Wydział Duszpasterstwa Rodzin zajmuje się wspieraniem rodzin, małżeństw i osób samotnych oraz rodzin w kryzysie. Do głównych zadań Wydziału należą:

- planowanie, organizacja i nadzór nad prowadzeniem przygotowania do życia w małżeństwie i rodzinie;
- organizacja katolickiego poradnictwa rodzinnego;
- kształcenie i stała formacja specjalistów z zakresu poradnictwa rodzinnego;
- organizowanie i popieranie rozmaitych inicjatyw i działań w zakresie obrony życia;
- podejmowanie i wspieranie inicjatyw w zakresie duszpasterstwa rodzin (uroczystości diecezjalne, rekolekcje, nabożeństwa);
- przygotowywanie pomocy i materiałów w zakresie duszpasterstwa rodzin, przygotowania do małżeństwa i ochrony życia;
- współpraca z organizacjami, stowarzyszeniami i ruchami kościelnymi wspomagającymi rodzinę;
- utrzymywanie kontaktów i współpraca z instytucjami państwowymi, samorządowymi i społecznymi służącymi umacnianiu i rozwojowi rodziny oraz obronie życia.

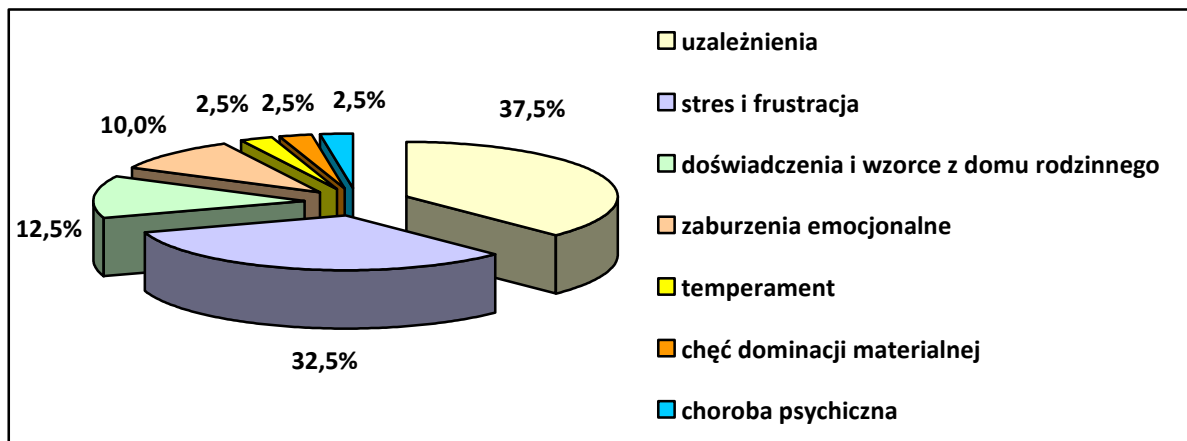
4. BADANIA ANKIETOWE DOTYCZĄCE PRZEMOCY

4.1. BADANIA W ŚRODOWISKU LOKALNYM

W ramach diagnozy problemu przemocy domowej w gminie Długosiodło zostały przeprowadzone badania ankietowe wśród osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej oraz mieszkańców gminy. Do analizy przedłożono w sumie 30 wypełnionych anonimowo ankiet. W pierwszej kolejności zapytano respondentów o najczęstsze przyczyny stosowania przemocy domowej.

W opinii ankietowanych najczęstszą przyczyną stosowania przemocy domowej były uzależnienia (76,7%), zaburzenia emocjonalne (13,3%), doświadczenia i wzorce z domu rodzinnego (6,7%), a także stres i frustracja (3,3%). Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

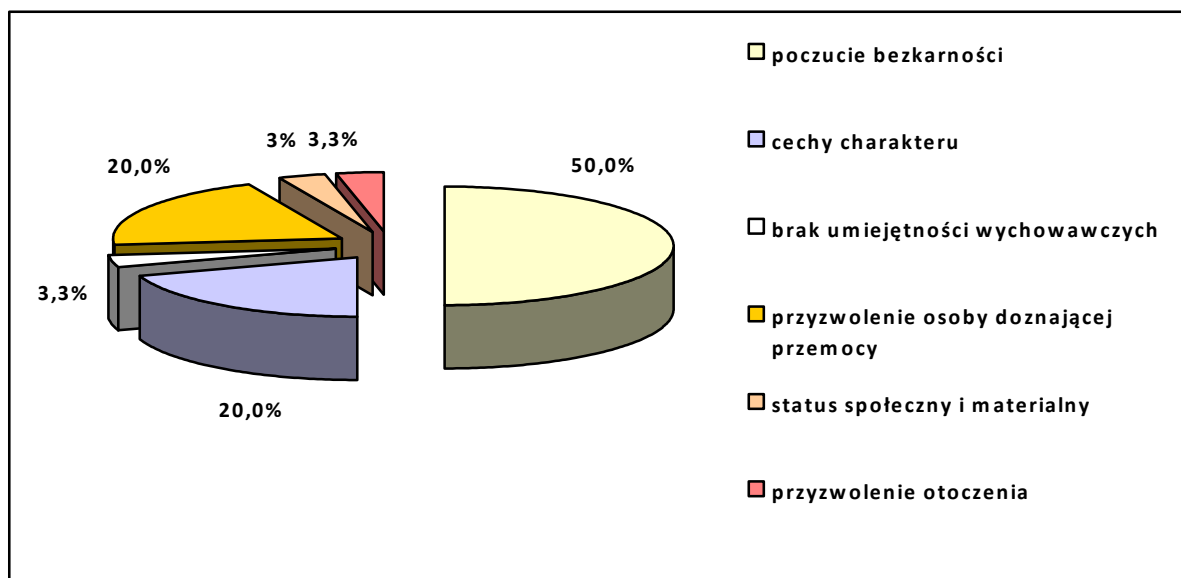
Wykres 3. Jaka jest wg Pani/Pana najczęstsza przyczyna stosowania przemocy domowej?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W kolejnym pytaniu ankietowani identyfikowali czynniki, które mogą mieć wpływ na postępowanie osób stosujących przemoc domową. Najczęściej wskazywanymi w badaniach czynnikami były: poczucie bezkarności (50%), cechy charakteru oraz przyzwolenie osoby doznającej przemocy (po 20%), brak umiejętności wychowawczych, przyzwolenie otoczenia oraz poziom wykształcenia (po 3,3%). Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

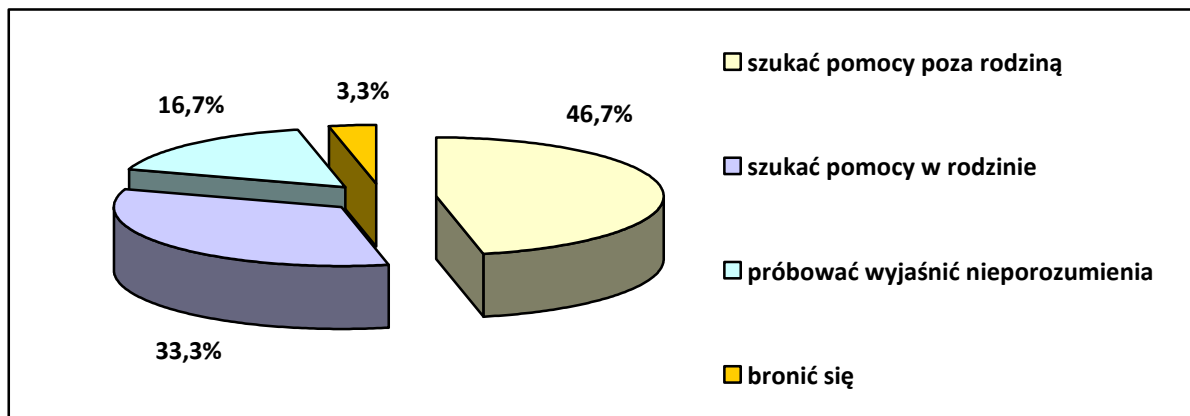
Wykres 4. Jakie Pani/Pana zdaniem czynniki mogą mieć wpływ na postępowanie osób stosujących przemoc domową?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W ankiecie zawarto także pytanie, jak powinna zachowywać się osoba doznająca przemocy domowej. Wykres zamieszczony poniżej pokazuje najczęściej wybierane odpowiedzi.

Wykres 5. Jak Pani/Pana zdaniem powinna zachowywać się osoba doznająca przemocy domowej?

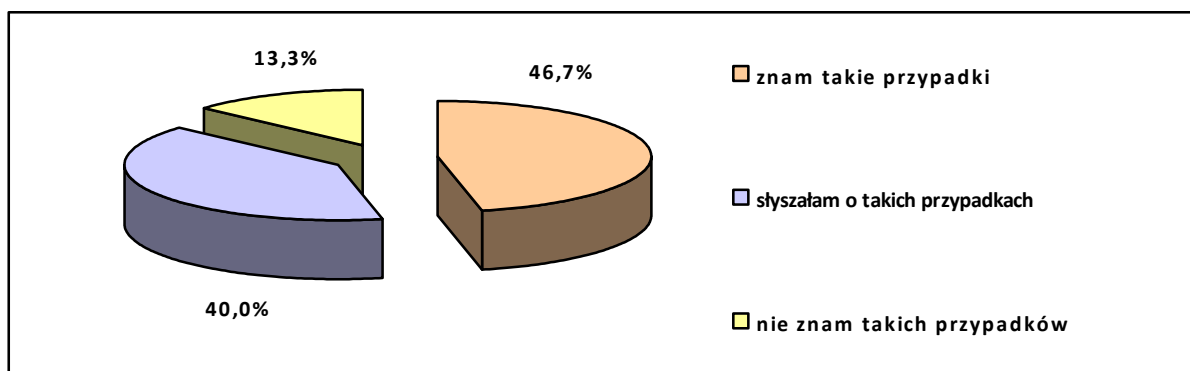

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Według najliczniejszej grupy ankietowanych osoby doznające przemocy powinny przede wszystkim szukać pomocy poza rodziną (46,7%) oraz szukać pomocy w rodzinie (33,3%), według innych próbować wyjaśnić nieporozumienia (16,7%) oraz bronić się (3,3%).

Uczestników badania sondowano również w kwestii znajomości przypadków występowania przemocy domowej w gminie. Bardzo niepokojąco przedstawiają się wyniki odpowiedzi na to pytanie, bowiem 86,7% respondentów stwierdziło, iż zna przypadki występowania przemocy domowej w gminie bądź o takich przypadkach słyszała. Rozkład odpowiedzi ilustruje kolejny wykres.

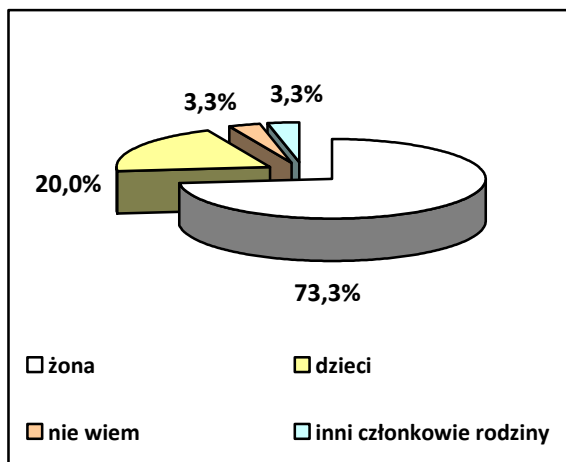
Wykres 6. Czy zna Pani/Pan przypadki występowania przemocy domowej na terenie gminy lub o nich słyszała/słyszał?

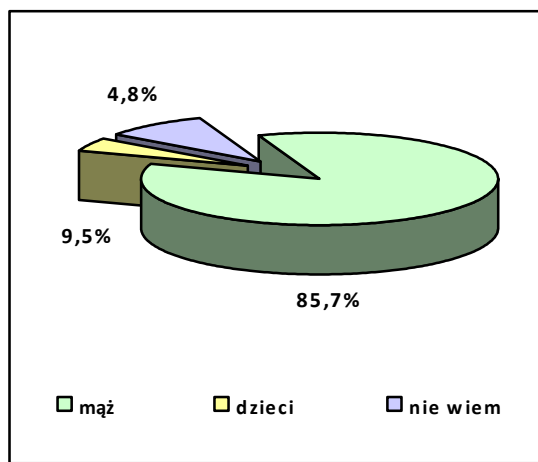
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W kolejnych pytaniach poproszono respondentów ankiety o wskazanie osób doznających przemocy domowej i stosujących przemoc domową. Zdecydowana większość uczestników badania wyraziła opinię, że osobami doznającymi przemocy domowej są żony i dzieci, a osobami stosującymi przemoc są zwykle mężowie. Poniższe wykresy ilustrują rozkład uzyskanych odpowiedzi.

Wykres 7. Kto wg Pani/Pana wiedzy najczęściej doznaje przemocy domowej w gminie?

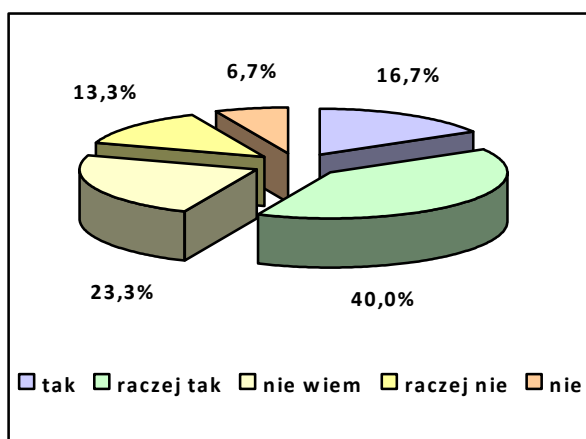
Wykres 8. Kto wg Pani/Pana wiedzy jest najczęściej stosuje przemoc domową w gminie?

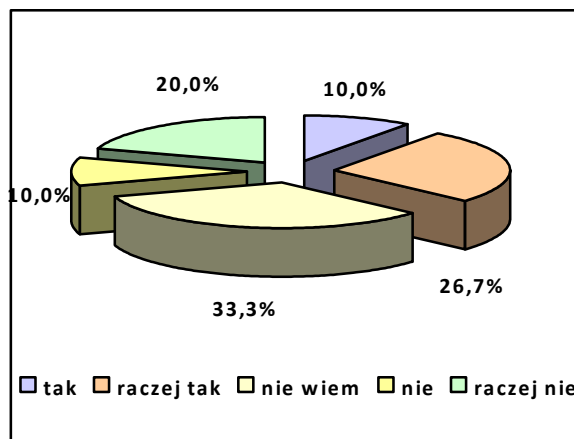
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Uczestnicy badania oceniali także ofertę pomocy świadczonej osobom doznającym przemocy domowej oraz działania podejmowane wobec osób stosujących przemoc domową. Według 56,7% ankietowanych oferta wsparcia udzielanego osobom doznającym przemocy jest raczej wystarczająca lub wystarczająca. Oferty tej nie było w stanie ocenić 23,3% pytanym. Działania podejmowane wobec osób stosujących przemoc domową 36,7% ankietowanych uznało za raczej wystarczające lub wystarczające. 33,3% respondentów nie potrafiło ocenić tych działań. Poniższe wykresy ilustrują rozkład uzyskanych odpowiedzi.

Wykres 9. Czy wg Pani/Pana wiedzy realizowana w gminie oferta pomocy dla osób doznających przemocy domowej jest wystarczająca?

Wykres 10. Czy wg Pani/Pana wiedzy podejmowane w gminie działania wobec osób stosujących przemoc domową są wystarczające?

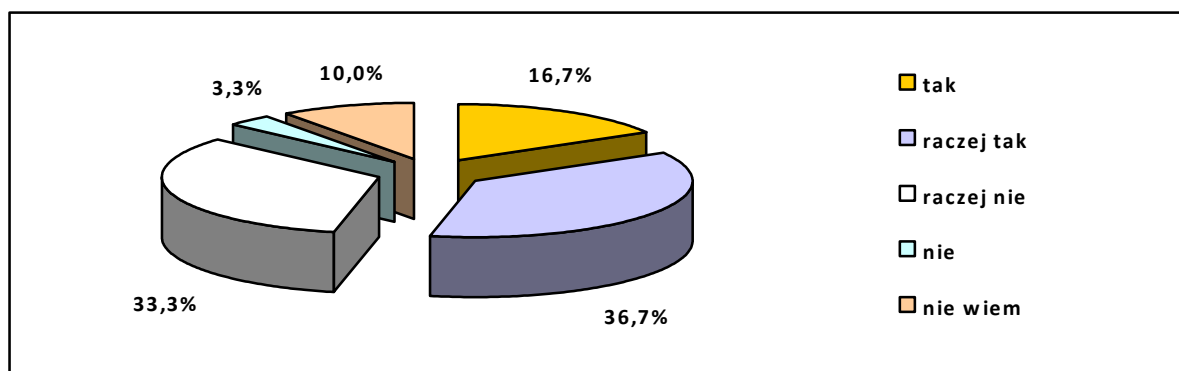
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Uczestników badania zapytano także, czy przemoc domową postrzegają jako problem społeczny na terenie gminy. Zdaniem 53,4% ankietowanych przemoc domowa raczej jest lub jest ważnym problemem społecznym na terenie gminy. Jednocześnie 36,6% badanych

wyraziło zdanie przeciwne. Opinii w tej sprawie nie miało 10% respondentów. Rozkład odpowiedzi ilustruje kolejny wykres.

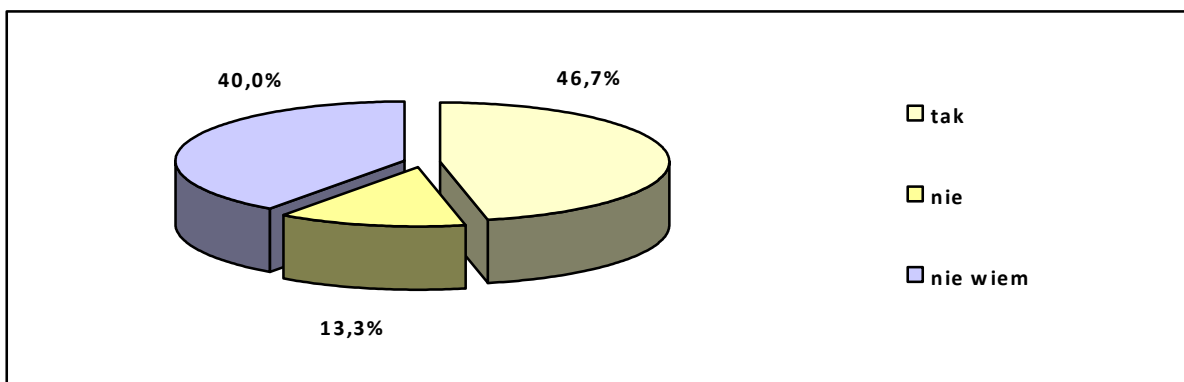
Wykres 11. Czy postrzega Pani/Pan przemoc domową jako istotny problem na terenie gminy?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Uczestników badania zapytano o ryzyko nasilenia się problemu przemocy domowej na terenie gminy. Poniższy wykresy ilustruje rozkład uzyskanych odpowiedzi.

Wykres 12. Czy Pani/Pana zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy domowej na terenie gminy?

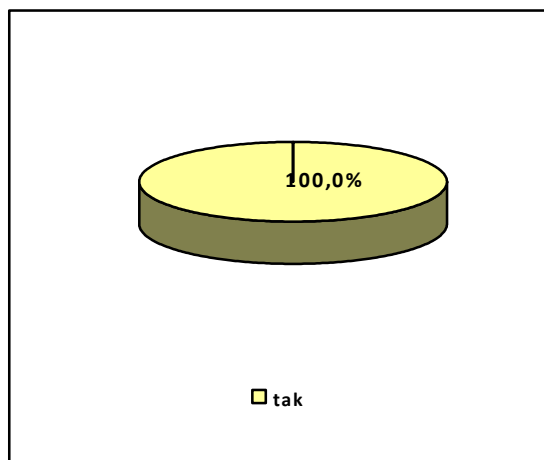

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

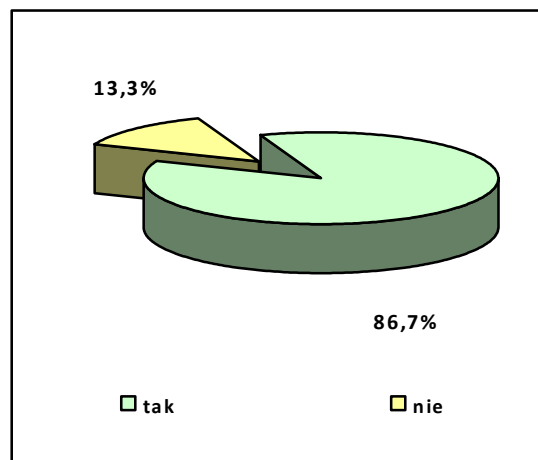
Według 46,7% ankietowanych istnieje ryzyko nasilenia się przemocy domowej, a 13,3% badanych takiego ryzyka nie dostrzega. Natomiast 40% respondentów nie potrafiło tej kwestii ocenić.

W ankiecie znalazły się również pytania pozwalające badanym ocenić znajomość wiedzy dotyczącej procedury „Niebieskie Karty” oraz Zespołu Interdyscyplinarnego. Wszyscy ankietowani potwierdzili znajomość procedury „Niebieskie Karty”, a 86,7% badanych znajomość Zespołu Interdyscyplinarnego. Poniższe wykresy ilustrują rozkład uzyskanych odpowiedzi.

Wykres 13. Czy słyszała Pani/Pan o tzw. „Niebieskiej Karcie”?

Wykres 14. Czy słyszała Pani/Pan o działalności w gminie Zespołu Interdyscyplinarnego w Długosiodle?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Uczestników badania poproszono także o wskazanie działań, jakie należałoby podjąć w gminie w celu przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej. Odpowiadając, ankietowani szczególnie nacisk położyli na zapewnienie osobom doznającym przemocy pomocy psychologicznej i terapeutycznej, zintensyfikowanie działań kontrolnych prowadzonych przez pracowników socjalnych, monitorowanie funkcjonowania rodzin, w których takie problemy miały miejsce, a także reagowanie na przejawy przemocy oraz rozszerzenie wsparcia dla osób jej doznających. Podkreślano też konieczność prowadzenia kampanii informacyjnych o dostępnych formach pomocy, rozszerzenie działań profilaktycznych i edukacyjnych adresowanych zarówno do dzieci i młodzieży, jak i do dorosłych oraz zwiększania świadomości społecznej w zakresie problemów przemocy, a także wzmocnienia kompetencji kadry pracującej w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej poprzez częstsze szkolenia. Dostrzeżono również potrzebę kierowania osób uzależnionych i stosujących przemoc na leczenie odwykowe, zwiększenia skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych, nieuchronnego wymierzania kar oraz izolowania osób stosujących przemoc.

4.2. BADANIA W ŚRODOWISKU SZKOLNYM

Informacje, które pomogły zdiagnozować środowisko szkolne i rodzinne uczniów pod kątem występowania zachowań i zjawisk patologicznych uzyskano, poddając analizie ankiety wypełnione w pięciu placówkach systemu oświaty funkcjonujących na terenie gminy.

Do szkół biorących udział w niniejszym badaniu ankietowym uczęszczało w roku szkolnym 2019/2020 ogółem 850 uczniów i wychowanków. Zatrudniano tam w tym czasie 129 nauczycieli. Z analizy ankiet wynika, iż cztery ankietowane szkoły zatrudniają psychologa doradcę zawodowego oraz logopedę, a trzy pedagoga. Wszystkie szkoły zapewniają opiekę stomatologiczną. NZOZ w Długosiodle zapewnia opiekę pielęgniarki szkolnej dla uczniów z terenu gminy. Uczniowie czterech szkół mają dostęp do sali gimnastycznej i boiska sportowego. We wszystkich ankietowanych szkołach z terenu gminy uczniowie mają zapewniony dostęp do Internetu.

Problemy dosięgające uczniów i ich rodziny

Problemy, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i ich rodziny, identyfikowano, wypełniając zamknięte katalogi zachowań negatywnych i zjawisk patologicznych oraz dysfunkcji i patologii, obejmujące 12 (w odniesieniu do środowiska szkolnego) i 6 (w odniesieniu do otoczenia rodzinnego) zmiennych. W badaniu stwierdzano ich obecność, podając jednocześnie liczbę ujawnionych przypadków. Szczegółowe informacje na temat zdiagnozowanych w środowisku szkolnym i w domu rodzinnym uczniów problemów zawierają poniższe tabele.

Tabela 17. Negatywne zachowania i zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w gminie w roku szkolnym 2019/2020

rodzaj negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych	liczba stwierdzonych przypadków		
	liczba placówek, w których stwierdzono	liczba ujawnionych przypadków	liczba placówek, w których nie stwierdzono
palenie papierosów	4	8	1
sięganie po alkohol	–	–	–
sięganie po narkotyki	–	–	–
niszczenie mienia szkolnego	1	1	4
kradzieże na terenie szkoły	–	–	–
dyskryminacja w grupie rówieśniczej	–	–	–
udział w grupach negatywnych	–	–	–
agresja i przemoc w grupie rówieśniczej	3	9	2
autoagresja	–	–	–
ucieczki z domu	–	–	–
przestępczość ujawniona	–	–	–
przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego	3	5	2

Dane z badania ankietowego przeprowadzonego w placówkach oświatowych gminy.

Tabela 18. Występowanie dysfunkcji i patologii w rodzinach uczniów z gminy

rodzaj zjawiska	liczba ujawnionych przypadków
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	4
zaniedbanie dziecka	3
uzależnienia (alkoholizm, narkomania)	6
przemoc domowa	2
wykorzystywanie seksualne dzieci	–
przestępczość	–

Dane z badania ankietowego przeprowadzonego w placówkach oświatowych gminy.

Do najczęściej stwierdzanych wśród uczniów zachowań negatywnych w otoczeniu szkolnym należały: przypadki agresji i przemocy w grupie rówieśniczej, przypadki palenia papierosów oraz przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego. Jeśli chodzi o zjawiska dysfunkcji i patologii w otoczeniu rodzinnym uczniów, uczestnicy badania stwierdzili 6 przypadków uzależnień, 4 przypadki bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, 3 przypadki zaniedbań oraz 2 przypadki przemocy domowej.

Przedstawiciele trzech spośród badanych placówek nie zauważyli wzrostu negatywnych zachowań wśród dzieci i uczniów w ciągu ostatnich trzech lat, jeden respondent taki wzrost zauważył, w jednym przypadku ankietowani nie byli w stanie stwierdzić, czy taki wzrost nastąpił. Dokładnie tak samo rozłożyły się opinie pedagogów jeśli chodzi o przypadki dysfunkcji występujących w rodzinach dzieci i uczniów.

Współpraca placówek z rodzicami uczniów przybiera różne formy i została oceniona pozytywnie przez wszystkich respondentów.

Współpraca placówek z instytucjami i organizacjami jest zdaniem przedstawicieli szkół zadowolająca. Do podmiotów, z którymi placówki najczęściej współpracują, uczestnicy badania zaliczyli: Samorząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminne Centrum Informacji, Kultury, Sportu i Rekreacji, PCK, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, kuratorów sądowych, Sąd Rejonowy, Policję, Sanepid, parafie, organizacje pozarządowe.

Pomoc, jaką placówki oferują uczniom z rodzin ubogich, opiera się o współpracę z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej i polega przede wszystkim na zapewnieniu bezpłatnego dożywiania w formie obiadów, jak również pomocy materialnej – zwolnienie

z obowiązkowych opłat i składek, a także udostępnianiu podręczników, sprzętu komputerowego oraz zapewnieniu transportu do szkoły. Szkoły organizują paczki świąteczne, akcje charytatywne na rzecz potrzebujących oraz uczestniczą w akcjach ogólnopolskich („Szlachetna Paczka”).

Pomoc, jaką placówki oferują uczniom z rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi, dotkniętych problemami uzależnień, przemocy w rodzinie organizowana jest we współpracy z instytucjami pomocowymi. Umożliwiany jest kontakt ze specjalistami – pedagogami i psychologami, zapewniana jest informacja o dostępnych formach pomocy i odpowiednich instytucjach pomocowych, prowadzona jest także pedagogizacja rodziców. Dzieci mogą również korzystać z porad i wsparcia wychowawców i opieki świetlicowej.

Usprawnienie funkcjonowania placówek oraz poprawa efektywności procesu edukacji i wychowania wymaga, zdaniem uczestników badania, zatrudnienia pedagoga, psychologa i logopedy w każdej szkole, utworzenia punktu konsultacyjnego dla uczniów i rodziców z problemami wychowawczymi oraz zintensyfikowania współpracy z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Wyszkowie. Efektywne funkcjonowanie szkoły wymaga zapewnienia dobrze działającego Internetu. Wśród wypowiedzi pojawiał się postulat zwiększenia liczby zajęć dodatkowych, w tym wyrównawczych oraz potrzeba lepszej organizacji czasu wolnego uczniów.

4.3. BADANIA W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY SZKOLNEJ

W badaniu skierowanym do grupy dzieci i młodzieży szkolnej wzięło udział 50 uczniów ze szkół podstawowych i ponadpodstawowych z terenu gminy, z czego 78% stanowiły kobiety, 22% mężczyźni. Uczniowie w wieku 10 lat stanowili 4% tej próby, uczniowie w wieku 12 lat stanowili 5% tej próby, 40% ankietowanych stanowili uczniowie w wieku 13 lat, 22% ankietowanych stanowili uczniowie w wieku 14 lat, uczniowie w wieku 15 lat stanowili 20% tej próby, a 9% osób było w wieku lat 17.

W pierwszej kolejności uczniowie mieli za zadanie wybrać zachowania, które ich zdaniem są przejawem przemocy. Uzyskane wyniki zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 19. Rodzaje zachowań przemocowych w opinii uczniów

rodzaj zachowań	liczba wskazań	odsetek wskazań %
popychanie	41	82,0%
uderzanie	48	96,0%
kopanie	43	86,0%

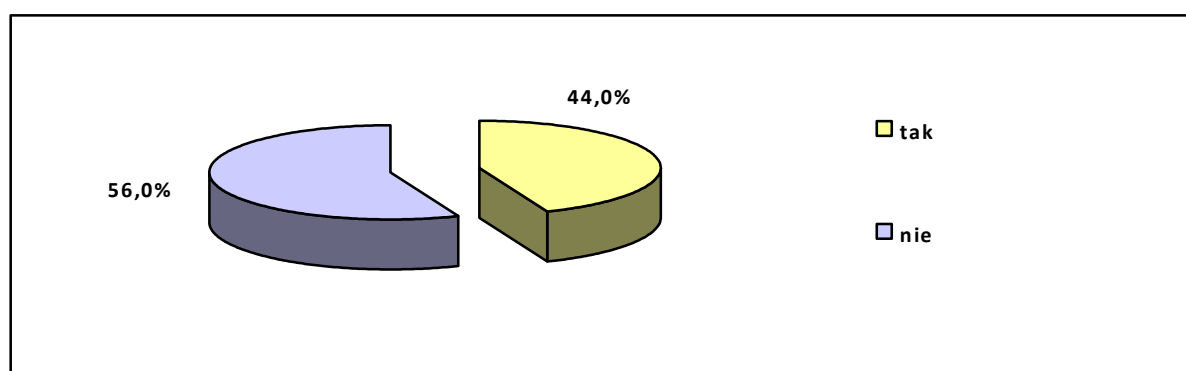
duszenie	47	94,0%
szarpanie	47	94,0%
przypalanie ciała	47	94,0%
policzkowanie	42	84,0%
szantaż	36	72,0%
ośmieszanie	38	76,0%
grożenie	43	86,0%
nadmierna krytyka	38	76,0%
szkalowanie w Internecie	39	78,0%
nękanie sms-ami	39	78,0%

Dane z badania środowiska uczniowskiego.

Żadne z 13 możliwych do wyboru zachowań przemocowych nie zostało wskazane przez wszystkich ankietowanych uczniów. Wśród najliczniej wskazywanych zachowań, które uczniowie uznali za przejaw przemocy, znalazły się: uderzanie (96%), szarpanie i przypalanie ciała oraz duszenie (po 94%). Najmniejszy odsetek wskazań dotyczył szantażu (72%).

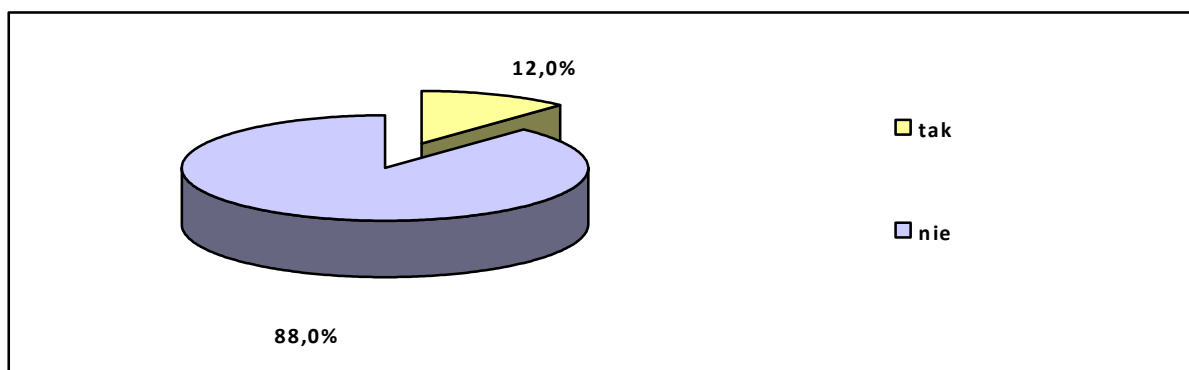
Kolejnym zagadnieniem poddanym ocenie respondentów była kwestia doświadczania przemocy ze strony rówieśników oraz w środowisku rodzinnym. W odpowiedzi na pytanie o przemoc ze strony rówieśników 56% uczniów odpowiedziało na to pytanie przecząco. Jednak niepokój może budzić fakt, że 44% respondentów przyznało, że doświadczyło przemocy ze strony rówieśników. Występowania zjawiska przemocy w domu rodzinnym potwierdziło sześciu uczestników badania. Poniższe wykresy ilustrują rozkład uzyskanych odpowiedzi.

Wykres 15. Czy doznałaś/doznałeś kiedykolwiek jakiegokolwiek formy przemocy ze strony rówieśników?

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej.

Wykres 16. Czy doznałaś/doznałeś kiedykolwiek jakiegó formę przemocy w swojej rodzinie?

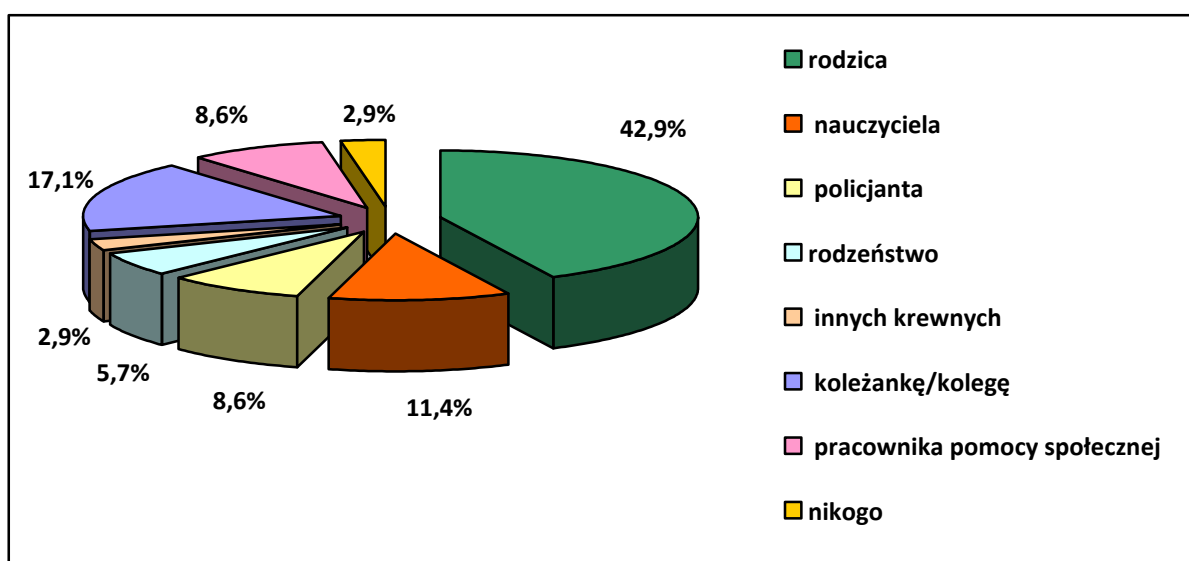
Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej.

W następnym pytaniu sondowano uczniów, czy słyszeli o przypadkach przemocy w rodzinach swoich znajomych. Większość (68%) respondentów nie ma wiedzy o występowaniu przemocy w domach osób im znanych. Jednak 32% ankietowanych zadeklarowało, że słyszało o przypadkach przemocy w domach osób z ich otoczenia.

Na pytanie: „Czy uważasz, że będąc świadkiem przemocy lub jej doznając, należy kogoś o tym poinformować?”, zdecydowana większość (96%) respondentów odpowiedziała twierdząco. Odmienną opinię wyraziło 4% ankietowanych.

Uczestnicy badania zadeklarowali, że najczęściej swoją wiedzę o przemocy podzieliliby się z rodzicem, koleżanką i kolegą oraz nauczycielem. W dalszej kolejności wymieniono policjanta, pracownika pomocy społecznej oraz rodzeństwo. Rozkład odpowiedzi w tym zakresie ilustruje poniższy wykres.

Wykres 17. Kogo byś poinformowała/poinformował, gdybyś doznała/doznał przemocy domowej lub była/był świadkiem przemocy domowej?

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej.

Na pytanie: „Czy uważasz, że należy prowadzić akcje i kampanie informacyjne na temat przemocy domowej?”, zdecydowana większość (88%) respondentów odpowiedziała twierdząco. Jednocześnie 12% ankietowanych uważa prowadzenie takich działań za bezzasadne.

Kolejna kwestia dotyczyła uczestnictwa uczniów w zajęciach poświęconych problemom przemocy domowej. Zdecydowana większość (64%) ankietowanych stwierdziła, że uczestniczyła w takich zajęciach. Jednocześnie 36% respondentów nie potwierdziło udziału w zajęciach związanych ze zjawiskiem przemocy domowej.

W odpowiedzi na pytanie dotyczące obaw o możliwość doświadczenia przemocy najwięcej badanych (68%) zadeklarowało, że takich obaw nie ma. Niepokój może budzić fakt, iż 14% ankietowanych ujawniło, że obawia się przemocy rówieśniczej, a 18% uczniów wskazało na przemoc w szkole.

5. ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA KRZYWDZONYM DZIECIOM

W razie zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą domową pracownik socjalny zapewnia dziecku ochronę przez umieszczenie go u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, dającej gwarancję zapewnienia dziecku bezpieczeństwa i należytej opieki, w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub instytucjonalnej pieczy zastępczej. Tryb umieszczania dzieci w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub instytucjonalnej pieczy zastępczej regulują przepisy ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Decyzję o odebraniu dziecka pracownik socjalny podejmuje wspólnie z funkcjonariuszem Policji, a także z lekarzem, ratownikiem medycznym lub pielęgniarką, a w miarę możliwości w obecności i przy wsparciu psychologa. Pracownik socjalny ma obowiązek niezwłocznego powiadomienia sądu opiekuńczego, nie później niż w ciągu 24 godzin od chwili zapewnienia dziecku ochrony, o zapewnieniu dziecku ochrony i umieszczeniu go u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej.

6. ANALIZA SWOT WYBRANYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH

Analiza SWOT służy identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje, oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej. Przedstawiona poniżej

analiza została przeprowadzona z udziałem przedstawicieli samorządu gminy, a jej przedmiotem stały się obszary zdefiniowane hasłowo: **rodzina, dziecko i młodzież, przemoc domowa, zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne, kapitał społeczny i ludzki.**

OBSZAR I: RODZINA, DZIECKO I MŁODZIEŻ, PRZEMOC DOMOWA	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • wsparcie asystenta rodziny dla rodzin niewydolnych wychowawczo • zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia • odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami dotkniętymi przemocą domową • zapewnianie pomocy i wsparcia dla osób dotkniętych przemocą domową na terenie gminy • inicjowanie akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy domowej 	<ul style="list-style-type: none"> • brak na terenie gminy placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • zmniejszające się społeczne przyzwolenie na stosowanie przemocy domowej 	<ul style="list-style-type: none"> • nasilająca się skala problemów mających wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodzin • wzrastająca liczba rodzin wymagających wsparcia w postaci poradnictwa specjalistycznego • brak możliwości tworzenia placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży na terenie gminy • niewystarczająca liczebność i fachowość kadry pracującej z osobami dotkniętymi przemocą domową • nasilająca się w gminie skala zjawiska przemocy domowej

Analiza uwarunkowań dla obszaru **rodzina, dziecko i młodzież, przemoc domowa** zwraca uwagę na zdecydowaną przewagę mocnych stron, którymi są głównie: wsparcie asystenta rodziny dla rodzin niewydolnych wychowawczo, zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia, odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami dotkniętymi przemocą domową, zapewnianie pomocy i wsparcia dla osób dotkniętych przemocą domową na terenie gminy oraz inicjowanie akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy domowej.

Szczególnej uwagi i intensyfikacji działań ze strony władz samorządowych, odpowiednich instytucji i organizacji wymagają zagrożenia, do których należy zaliczyć: nasilającą się skalę problemów mających wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodzin, wzrastającą liczbę rodzin wymagających wsparcia w postaci poradnictwa specjalistycznego, brak możliwości tworzenia placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży na terenie gminy, niewystarczającą liczebność i fachowość kadry pracującej z osobami dotkniętymi przemocą domową, a także nasilającą się w gminie skalę zjawiska przemocy domowej.

OBSZAR II: ZDROWIE, UZALEŻNIENIA, BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia • zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej • realizowanie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród uczniów • prowadzenie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym • odpowiednio liczebna i przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • wzrost zainteresowania zdrowym trybem życia wśród mieszkańców • niewzrastająca liczba nieletnich sięgających po alkohol lub narkotyki 	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększająca się liczba osób uzależnionych i współuzależnionych wymagających wsparcia • wzrastające zapotrzebowanie na zwiększenie liczby osób pracujących z osobami uzależnionymi • wzrastające zagrożenie przestępczością wśród nieletnich

Analiza uwarunkowań dla obszaru **zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne** wskazuje na zdecydowaną przewagę mocnych stron: inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia, zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej, realizowanie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród uczniów, prowadzenie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych

przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym, a także odpowiednio liczebna i przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi.

Dostrzegane mocne strony w powiązaniu z akcentowanymi szansami nie mogą jednak przestąpić ciężaru gatunkowego słabych stron i zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć. Niepokoić powinny zwłaszcza: zwiększająca się liczba osób uzależnionych i współuzależnionych wymagających wsparcia, wzrastające zapotrzebowanie na zwiększenie liczby osób pracujących z osobami uzależnionymi, jak również wzrastające zagrożenie przestępczością wśród nieletnich.

OBSZAR III: KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców • inicjowanie działań mających na celu integrację społeczności lokalnej • podnoszenie przez pracowników pomocy społecznej kwalifikacji zawodowych poprzez udział w szkoleniach i różnych formach doskonalenia zawodowego 	<ul style="list-style-type: none"> • niedostosowana do aktualnych potrzeb liczebność kadry i sieć placówek pomocy społecznej
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • odpowiedni potencjał gminy zapewniający jej rozwój i umożliwiający wzrost jakości życia • zmniejszająca się liczba osób marginalizowanych lub zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją • niewzrastające zapotrzebowanie na wsparcie z systemu pomocy społecznej 	<ul style="list-style-type: none"> • brak środków umożliwiających dostosowanie liczebności i poziomu kwalifikacji kadr pomocowych do aktualnych potrzeb

Analiza uwarunkowań dla obszaru **kapitał społeczny i ludzki** wskazuje na zdecydowaną przewagę mocnych stron, którymi są głównie: odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców, inicjowanie działań mających na celu integrację społeczności lokalnej. Należy także podkreślić możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych poprzez udział w szkoleniach i różnych formach doskonalenia zawodowego przez pracowników.

7. OCENA WDROŻENIA POPRZEDNIO REALIZOWANEGO PROGRAMU

Przystępując do opracowania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2028, dokonano

oceny stopnia wdrożenia poprzednio obowiązującego Programu. W tym celu powołano Zespół Oceniający złożony z przedstawicieli instytucji biorących udział w realizacji założeń programu. Uwzględniając całokształt działań podjętych w ramach realizacji Programu, Zespół Oceniający, wykorzystując pięciopunktową skalę ocen skonstruowaną tak, że poszczególnym jej stopniom przypisano określenia wyrażające osiągnięte efekty realizacji programu, przyjął ocenę ogólną na poziomie 5, co wskazuje na pełne wdrożenie założeń programowych. W uzasadnieniu zaznaczono, że przez wdrożenie programu zakłada się stworzenie optymalnych warunków do poprawy jakości życia rodzin, a w szczególności dzieci. Wsparcie rodziny ma charakter profilaktyczny, ochronny, a rodzinie tworzy się możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami.

Zespół wskazał trudności w realizacji założeń programowych, osiągnięcia, jakie odnotowano, przedsięwzięcia, których nie udało się zrealizować podczas wdrażania programu, a dodatkowo przedsięwzięcia, które należałoby kontynuować.

Trudności napotkane przy wdrażaniu programu:

- trudności finansowe, kadrowe i prawne.

Osiągnięcia w realizacji działań wyznaczonych w ramach programu:

- uzyskanie zakładanych rezultatów.

Przedsięwzięcia, których nie udało się zrealizować podczas wdrażania programu:

- brak.

Przedsięwzięcia, które należałoby kontynuować lub podjąć w nowym okresie programowania:

- rozwój współpracy różnych podmiotów w celu podniesienia skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej.

III PROJEKTOWANE DZIAŁANIA PROGRAMOWE

Wyniki diagnozy problemów przemocy domowej na terenie gminy, opartej na analizie źródeł zastanych, danych z badań ankietowych oraz analizie SWOT pozwoliły na opracowanie założeń Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej Gminy Długosiodło na lata 2024-2028. Zostały one przedstawione w formie celu głównego, celów operacyjnych i kierunków działań, których realizacja powinna przyczynić się do zminimalizowania zjawiska przemocy domowej, jak i zapobiegania temu zjawisku w przyszłości.

1. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Cel główny, wyznaczony w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej Gminy Długosiodło na lata 2024-2028, jest następujący:

Podejmowanie działań profilaktycznych związanych z problemem przemocy domowej skierowanych do mieszkańców gminy Długosiodło oraz doskonalenie systemu interwencji i wsparcia dla osób doznających przemocy domowej lub zagrożonych przemocą domową, jak również osób stosujących przemoc domową.

Osiągnięcie celu głównego jest uwarunkowane realizacją wyznaczonych i przedstawionych poniżej celów operacyjnych oraz działań w następujących obszarach:

Profilaktyka – promowanie wartości wychowania bez przemocy, rozwijanie umiejętności interpersonalnych i wychowawczych.

Edukacja – przekazywanie wiedzy na temat zjawiska przemocy i jej skutków, informowanie o możliwościach pomocy.

Wspieranie – przeciwdziałanie poczuciu osamotnienia i bezradności u osób doznających przemocy, uświadamianie o przysługujących im prawach i możliwościach rozwiązania problemu poprzez pomoc psychologiczną, pedagogiczną i prawną.

Interwencja – przerwanie przemocy, ochrona osób doznających przemocy, izolowanie osób stosujących przemoc od osób doznających przemocy, wdrażanie programów korekcyjno-edukacyjnych lub programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.

2. CELE OPERACYJNE I DZIAŁANIA

CEL OPERACYJNY 1.: OCHRONA I POMOC OSOBOM I RODZINOM DOŚWIADCZAJĄCYM PRZEMOCY LUB ZAGROŻONYCH PRZEMOCĄ.				
Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego.	2024-2028	UG, GKRPA, GOPS, placówki oświatowe, Policja, SR, placówki ochrony zdrowia, NGOs, inne podmioty, których przedstawiciele biorą udział w działaniach ZI	<ul style="list-style-type: none"> - liczba spotkań ZI - liczba rodzin objętych wsparciem ZI 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa efektywności i skuteczności wsparcia udzielanego rodzinom - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin
Realizacja procedury „Niebieskie Karty” przez uprawnione podmioty.	2024-2028	UG, GKRPA, GOPS, placówki oświatowe, Policja, SR, placówki ochrony zdrowia, NGOs, inne podmioty, których przedstawiciele biorą udział w działaniach ZI	<ul style="list-style-type: none"> - liczba rodzin objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”, - liczba osób w rodzinach objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty” - liczba osób doświadczających przemocy domowej, objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty” 	<ul style="list-style-type: none"> - ochrona osób dotkniętych przemocą domową - zapobieganie eskalacji zjawiska przemocy domowej
Zapewnianie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom.	2024-2028	GOPS, Policja, placówki ochrony zdrowia, SR	<ul style="list-style-type: none"> - liczba dzieci, które zostały odebrane z rodziny 	<ul style="list-style-type: none"> - ochrona dzieci w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub

				zdrowia w związku z przemocą domową
Pomoc finansowa i rzeczowa dla rodzin dotkniętych przemocą.	2024-2028	GOPS, NGOs, Kościoły	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób i rodzin, którym udzielono wsparcia 	<ul style="list-style-type: none"> - wzmocnienie bezpieczeństwa socjalnego rodzin doświadczających przemocy - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin
Specjalistyczne poradnictwo dla osób i rodzin dotkniętych przemocą.	2024-2028	GOPS, GKRPA, ZI, PCPR, Kościoły	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób i rodzin, którym udzielono wsparcia - liczba spotkań 	<ul style="list-style-type: none"> - wzmocnienie bezpieczeństwa psychologicznego rodzin doświadczających przemocy - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin - włączenie społeczne rodzin izolujących się i izolowanych
Praca socjalna z rodzinami, w których występuje przemoc.	2024-2028	GOPS	<ul style="list-style-type: none"> - liczba rodzin, którym udzielono wsparcia w formie pracy socjalnej 	<ul style="list-style-type: none"> - wzmocnienie rodzin doświadczających przemocy - ograniczenie zjawiska przemocy domowej
Zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia.	w razie zaistnienia takiej potrzeby	GOPS, PCPR, Policja, NGOs, Kościoły	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób, którym udzielono wsparcia 	<ul style="list-style-type: none"> - zapewnienie bezpieczeństwa osobom i rodzinom doświadczającym przemocy

Prowadzenie rozmów i kierowanie osób stosujących przemoc domową do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych lub programach psychologiczno-terapeutycznych.	2024-2028	GKRPA, ZI, GOPS, Policja	<ul style="list-style-type: none"> - liczba przeprowadzonych rozmów z osobami stosującymi przemoc - liczba osób stosujących przemoc skierowanych do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych lub programach psychologiczno-terapeutycznych 	<ul style="list-style-type: none"> - zmniejszenie poziomu zagrożenia przemocą domową - poprawa relacji w rodzinach doświadczających przemocy
Pomoc osobom stosującym przemoc w powrocie do prawidłowego funkcjonowania po zakończonym procesie działań resocjalizacyjnych i socjoterapeutycznych.	w razie zaistnienia takiej potrzeby	GOPS, GKRPA, ZI, Policja, SR, NGOs, Kościoły	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj podjętych działań 	<ul style="list-style-type: none"> - zmniejszenie poziomu zagrożenia przemocą domową - poprawa relacji w rodzinach doświadczających przemocy

CEL OPERACYJNY 2.: PROWADZENIE NA TERENIE GMINY DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH, INFORMACYJNYCH I EDUKACYJNYCH MAJĄCYCH NA CELU ELIMINOWANIE ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ.

Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Upowszechnianie informacji o instytucjach i organizacjach świadczących pomoc osobom doświadczającym przemocy domowej.	2024-2028	GOPS, GKRPA, ZI, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, placówki kultury, Policja, NGOs, Kościoły	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj podjętych działań 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa efektywności i skuteczności wsparcia udzielanego rodzinom
Prowadzenie pogadank, prelekcji na temat przemocy domowej.	2024-2028	GKRPA, ZI, GOPS, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, placówki kultury, PPP, Policja, NGOs, Kościoły	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj pogadank i prelekcji - liczba uczestników 	<ul style="list-style-type: none"> - podniesienie umiejętności zapobiegania problemom dotyczącym rodzinę

				- zmiana świadomości społecznej
Przeprowadzanie akcji profilaktycznych, organizowanie imprez kulturalnych i sportowych z uwzględnieniem kwestii przeciwdziałania przemocy domowej.	2024-2028	UG, RG, GOPS, GKRPA, ZI, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, NGOs, Kościoły	- liczba i rodzaj podjętych działań - liczba uczestników	- zmiana nastawień do problemu przemocy domowej - zapobieganie eskalacji zjawiska przemocy domowej
Wzmacnianie pozytywnego wizerunku rodziny i promowanie potrzeby zachowania odpowiednich relacji wśród jej członków.	2024-2028	UG, RG, GOPS, GKRPA, ZI, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, PPP, NGOs, Kościoły	- liczba i rodzaj podjętych działań - liczba uczestników	- wzmocnienie rodzin - eliminowanie zjawisk zakłócających prawidłowe funkcjonowanie rodzin - przywracanie właściwych relacji w rodzinie
Podejmowanie działań zmierzających do rozładowania stresu i agresji w środowisku dzieci i młodzieży poprzez sport i uczestnictwo w kulturze.	2024-2028	UG, RG, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki kultury, NGOs	- liczba i rodzaj podjętych działań - liczba uczestników	- wyzwianie pozytywnych emocji - integrowanie środowiska dzieci i młodzieży oraz społeczności lokalnej - poprawa bezpieczeństwa mieszkańców
Podnoszenie świadomości mieszkańców w zakresie problemów uzależnień i przeciwdziałania przemocy domowej.	2024-2028	UG, GKRPA, GOPS, ZI, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki kultury, NGOs, Kościoły, społeczność lokalna	- liczba i rodzaj podjętych działań	- poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin

CEL OPERACYJNY 3.: DOSKONALENIE KOMPETENCJI KADR SAMORZĄDOWYCH I ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH W ZAKRESIE PROFILAKTYKI I PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ.

Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Upowszechnianie informacji o instytucjach i organizacjach świadczących pomoc osobom doznającym przemocy domowej oraz osobom stosującym przemoc i będącym świadkami przemocy.	2024-2028	UG, GOPS, GKRPA, ZI, PCPR, MCPS, Policja, placówki ochrony zdrowia, SR, PR	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj odbytych szkoleń - liczba pracowników doskonalących kwalifikacje 	<ul style="list-style-type: none"> - podwyższenie kompetencji służb społecznych - poprawa efektywności i skuteczności wsparcia udzielanego rodzinom - poprawa funkcjonowania rodzin objętych wsparciem
Organizowanie szkoleń i warsztatów dla kadry pedagogicznej na temat problemów przemocy domowej i problemów agresji w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej.	2024-2028	UG, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, GKRPA, ZI, PPP	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj zajęć - liczba uczestników 	<ul style="list-style-type: none"> - podwyższenie kompetencji kadr pedagogicznych w zakresie udzielania skutecznego wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym i zagrożonym przemocą. - eliminowanie zachowań agresywnych w środowisku uczniowskim
Wspieranie organizacji pozarządowych w działaniach nakierowanych na kwestie przeciwdziałania problemom uzależnień i przemocy domowej.	2024-2028	UG, GKRPA, GOPS, ZI, placówki oświatowe, Policja, NGOs, społeczność lokalna	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj podjętych działań - liczba podmiotów objętych wsparciem 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa skuteczności oddziaływań w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej

CEL OPERACYJNY 4: WSPÓŁPRACA PODMIOTÓW NA RZECZ PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ NA TERENIE GMINY.

Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Integrowanie działań w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej w gminie poprzez stałą współpracę podmiotów działających na terenie gminy i podmiotów spoza gminy wspierających mieszkańców.	2024-2028	UG, RG, GOPS, GKRPA, ZI, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki kultury, Policja, SR, PR, PCPR, PPP, NGOs, Kościoły	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj podjętych działań - liczba osób i rodzin korzystających ze wsparcia pomocy społecznej z powodu uzależnień i przemocy domowej 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa efektywności i skuteczności wsparcia udzielanego rodzinom - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin - zmniejszenie liczby osób i rodzin dotkniętych uzależnieniami i przemocą
Poszerzanie współpracy podmiotów w zakresie wzmocnienia kondycji rodzin zamieszkujących w gminie i eliminowania niekorzystnych zjawisk mających wpływ na komfort i jakość ich życia.	2024-2028	UG, RG, GKRPA, ZI, GOPS, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, NGOs, Kościoły	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj podjętych działań 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin - utrwalenie w świadomości społecznej wzorca rodziny prawidłowo wypełniającej przypisane jej funkcje i wolnej od zachowań patologicznych

Legenda

UG – Urząd Gminy

RG – Rada Gminy

GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

ZI – Zespół Interdyscyplinarny

SR – Sąd Rejonowy

PR – Prokuratura Rejonowa

MCPS – Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

PPP – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

NGOs – organizacje pozarządowe

IV REALIZACJA PROGRAMU

1. KOORDYNATOR, PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE I PARTNERZY

Koordynatorem realizacji Programu będzie Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego w Długosiodle. Podmiotami odpowiedzialnymi za realizację działań są: Wójt, Rada Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki wychowania przedszkolnego, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne.

Partnerami w realizacji działań są: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Powiatowy Urząd Pracy, ośrodki leczenia uzależnień, specjaliści, placówki ochrony zdrowia, ośrodki wsparcia, grupy samopomocowe, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, Kościoły, społeczność lokalna.

2. MONITORING I EWALUACJA

Monitoring programu, polegający na gromadzeniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych działań, będzie prowadzony przez Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego w Długosiodle – koordynatora programu, przy udziale członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz przedstawicieli służb, które w zakresie swoich kompetencji realizują zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej. Celem monitoringu będzie badanie, czy realizacja działań przebiega bez zakłóceń. Monitoring realizacji programu umożliwi:

- systematyczną obserwację działań programu,
- weryfikację zgodności założonych celów z osiąganymi efektami,
- ocenę zaangażowania jednostek w realizację działań.

Do monitoringu wykorzystane zostaną wskaźniki realizacji działań wyznaczonych w ramach poszczególnych celów programu. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań. Z prowadzonego monitoringu zostanie przygotowane sprawozdanie z realizacji Programu, które będzie przedstawione Radzie Gminy na sesji do końca marca każdego roku.

Ewaluacja Programu będzie dotyczyła zarówno liczby prowadzonych działań, jak i ich jakości. Celem ewaluacji będzie ocena efektywności programu poprzez gromadzenie, analizę

i interpretację danych. Ewaluacja zostanie przeprowadzona po drugim i czwartym roku wdrażania założeń programu na podstawie analizy materiałów sprawozdawczych z poszczególnych instytucji zaangażowanych w jego realizację, a w szczególności Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Pozwoli ona na podwyższanie stopnia adekwatności, efektywności i znaczenia rezultatów wynikających z realizacji Programu.

3. FINANSOWANIE

Źródłem finansowania działań zawartych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej Gminy Długosiodło na lata 2024-2028 będą środki własne gminy przewidziane na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy, pomocy społecznej, przeciwdziałania alkoholizmowi, a także środki zewnętrzne pozyskane na realizację programów ośłonowych, programów rządowych lub innych, których realizacja pozwoli osiągnąć cele zawarte w niniejszym programie.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabela 1. Rodzaje i formy przemocy	4
Tabela 2. Polityczne statystyki procedury „Niebieskie Karty” za rok 2023	7
Tabela 3. Liczba mieszkańców gminy w latach 2020-2022	13
Tabela 4. Struktura wiekowa mieszkańców gminy w latach 2020-2022.....	13
Tabela 5. Podmioty świadczące wsparcie osobom dotkniętym przemocą domową w gminie	14
Tabela 6. Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2020-2022 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy domowej.....	15
Tabela 7. Liczba członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2020-2022.....	16
Tabela 8. Działalność GKRPA w latach 2020-2022 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie	16
Tabela 9. Działalność GKRPA w latach 2020-2022 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemu przemocy domowej.....	16
Tabela 10. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Długosiodło w latach 2020-2022	19
Tabela 11. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w gminie objęci wsparciem GOPS-u w latach 2020-2022	20
Tabela 12. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w gminie objęci wsparciem GOPS-u z powodu przemocy domowej, alkoholizmu lub narkomanii w latach 2020-2022	20
Tabela 13. Jednostki wsparcia dla osób dotkniętych przemocą domową spoza gminy	22
Tabela 14. Przeprowadzone odnotowane w gminie w latach 2020-2022	23
Tabela 15. Dane dotyczące przemocy domowej na terenie gminy w latach 2020-2022.....	25
Tabela 16. Numery telefonów, pod którymi można uzyskać wsparcie i porady	27
Tabela 17. Negatywne zachowania i zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w gminie w roku szkolnym 2019/2020	35
Tabela 18. Występowanie dysfunkcji i patologii w rodzinach uczniów z gminy	36
Tabela 19. Rodzaje zachowań przemocowych w opinii uczniów	37
Wykres 1. Struktura ankietowanych według kryterium płci	12
Wykres 2. Struktura respondentów według kryterium wieku	12
Wykres 3. Jaka jest wg Pani/Pana najczęstsza przyczyna stosowania przemocy domowej?	30
Wykres 4. Jakie Pani/Pana zdaniem czynniki mogą mieć wpływ na postępowanie osób stosujących przemoc domową?.....	30
Wykres 5. Jak Pani/Pana zdaniem powinna zachowywać się osoba doznająca przemocy domowej?.	31
Wykres 6. Czy zna Pani/Pan przypadki występowania przemocy domowej na terenie gminy lub o nich słyszała/słyszał?	31
Wykres 7. Kto wg Pani/Pana wiedzy najczęściej doznaje przemocy domowej w gminie?	32
Wykres 8. Kto wg Pani/Pana wiedzy jest najczęściej stosuje przemoc domową w gminie?	32
Wykres 9. Czy wg Pani/Pana wiedzy realizowana w gminie oferta pomocy dla osób doznających przemocy domowej jest wystarczająca?.....	32
Wykres 10. Czy wg Pani/Pana wiedzy podejmowane w gminie działania wobec osób stosujących przemoc domową są wystarczające?	32
Wykres 11. Czy postrzega Pani/Pan przemoc domową jako istotny problem na terenie gminy?	33
Wykres 12. Czy Pani/Pana zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy domowej na terenie gminy?	33
Wykres 13. Czy słyszała Pani/Pan o tzw. „Niebieskiej Karcie”?	34
Wykres 14. Czy słyszała Pani/Pan o działalności w gminie Zespołu Interdyscyplinarnego w Długosiodle?.....	34
Wykres 15. Czy doznałaś/doznałeś kiedykolwiek jakiegó formy przemocy ze strony rówieśników?	38
Wykres 16. Czy doznałaś/doznałeś kiedykolwiek jakiegó formy przemocy w swojej rodzinie?	39
Wykres 17. Kogo byś poinformowała/poinformował, gdybyś doznała/doznał przemocy domowej lub była/był świadkiem przemocy domowej?.....	39